

Универзитет у Нишу
Филозофски факултет

18105 Ниш • Ћирила и Методија 2 • Пош. факс 91
Телефон-центра: (018) 514-312
Деканат: 514-311 • Факс: 514-310
имејл: info@filfak.ni.ac.rs

University of Niš
Faculty of Philosophy

18105 Niš • Ćirila i Metodija 2 • P.O. Box 91
Phone: +381 18 514312
Dean's office: +381 18 514311 • Fax: +381 18 514310
e-mail: info@filfak.ni.ac.rs

**ИЗВЕШТАЈ О САМОВРЕДНОВАЊУ
КВАЛИТЕТА КВАЛИТЕТА СТУДИЈСКОГ
ПРОГРАМА ДОКТОРСКИХ АКАДЕМСКИХ
СТУДИЈА ИСТОРИЈЕ**

СТАНДАРДИ И УПУТСТВА ЗА САМОВРЕДНОВАЊЕ И ОЦЕЊИВАЊЕ КВАЛИТЕТА СТУДИЈСКОГ ПРОГРАМА ОСНОВНИХ АКАДЕМСКИХ СТУДИЈА ИСТОРИЈЕ 2020. ГОДИНЕ

[Стандард 4:](#) Квалитет студијског програма

[Стандард 5:](#) Квалитет наставног процеса

[Стандард 7:](#) Квалитет наставника и сарадника

[Стандард 8:](#) Квалитет студената

[Стандард 9:](#) Квалитет уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса

[Стандард 10:](#) Квалитет управљања високошколском установом и квалитет ненаставне подршке

[Стандард 11:](#) Квалитет простора и опреме

[Стандард 13:](#) Улога студената у самовредновању и провери квалитета

[Стандард 14:](#) Систематско праћење и периодична провера квалитета

[Стандард 15:](#) Квалитет докторских студија

Током претходних година, у процесу унапређење квалитета студијског програма историје, али и целе установе активно су учествовали чланови Департмана за историју, али и студенти Департмана за историју преко својих представника. Сажета анализа и мере за унапређење представљени у овом извештају изведени су на основу анализе претходних података и искуства, али и кроз искуства других департмана Филозофског факултета. Самовредновање студијског програма историје посебно је значајно за даљи развој и унапређење студијског програма историје, који прати тренове у модернизацији и унапређењу квалитета, а све у складу са Болоњском декларацијом и Стратегијом о развоју високог образовања у Републици Србији.

Опис стандарда, SWOT анализе и мере унапређења

Стандард 4: Квалитет студијског програма

Квалитет студијског програма обезбеђује се кроз праћење и проверу његових циљева, структуре, радног оптерећења студената, као и кроз осавремењивање садржаја и стално прикупљање информација о квалитету програма од одговарајућих друштвених институција.

Квалитет студијског програма докторских академских студија историје се обезбеђује кроз праћење и проверу постављених циљева, структуре програма, радног оптерећења студената, као и кроз осавремењивање садржаја и стално прикупљање информација о квалитету студијског програма докторских академских студија историје од одговарајућих друштвених институција.

У складу са Статутом Филозофског факултета Универзитета у Нишу и другим релевантним документима и актима ове установе, на Факултету се реализује студијски програм докторских академских студија историје. Студије трећег степена (докторске академске студије историје) трају 3 године и носе 180 ЕСПБ бодова и врши се упис студената сваке друге године. Завршетком докторских академских студија студент стиче научни назив „доктор историјских наука” и академско звање Doctor (PhD). На Департману за историју студира укупно 272 студената, од чега је 8 студената докторских студија историје, њих 3 је на првој години, 0 на другој години и 5 на трећој години студија. Настава се изводи на српском језику.

Научноистраживачки рад запослених на Департману за историју на Филозофском факултету у Нишу одвија се сагласно годишњем Програму научноистраживачког рада Факултета. Научноистраживачки рад подразумева рад на међународним, националним и интерним научноистраживачким пројектима, дистрибуцију и дисеминацију, односно презентацију резултата истраживања на научним скуповима националног и интернационалног карактера, публиковање научних радова, организацију јавних предавања, округлих столова и семинара, учешће у међународним пројектима и различите друге видове сарадње са међународним и домаћим установама.

Сви наставници и сарадници Департмана за историју су тренутно ангажовани на реализацији интерног пројекта под називом *Историјско наслеђе Балканског полуострва кроз векове (од антике до савременог доба)* који финансира Филозофски факултет у Нишу; 8 наставника и 3 сарадника је током 2019. учествовао на укупно 6 пројеката Финансираних од стране Министарства просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије.

На Департману за историју је запослено укупно 8 наставника, 3 сарадника са пуним радним временом и 3 предавача ван радног односа, од којих је 1 наставник у звању редовног професора, 4 наставника у звању ванредног професора, 3 наставника у звању доцент, 1 у звању асистента и 2 сарадника у звању истраживач-приправник. Предавачи ван радног односа запослени су у установама културе. Настојећи да осигура квалитет студијских програма и одговори на потребе тржишта рада, увећа могућности за приступачност, селекцију и индивидуализацију студија и систематски унапреди интернационализацију као кључни елемент осигурања квалитета, Филозофски факултет и, у оквиру Факултета, Департман за историју, константно преиспитује постојеће програме, иновира их и допуњује у складу са закључцима и

препорукама Центра за унапређење квалитета.

Тренутно департман за историју врши наставу на три нивоа студија и то:

Р.Б.	Студијски програми	Број студената	Дужина трајања	Број кредита	Година акредитације и број уверења
1.	ДАС историје	3 сваке друге год.	3 године	180 ЕСПБ	28.09.2018. 612-00-00027/5/2018-03

У креирању, изменама и допунама садржине студијског програма историје, Департман за историју следи процедуру утврђену за Филозофски факултет. Наиме, Филозофски факултет у Нишу има јасно утврђену процедуру одобравања и усвајања новокреираних студијских програма на нивоу Универзитета, а која пролази кроз четири „контролне фазе“ од којих Департман за историју има главну улогу у првој фази, а то је фаза предлагања или припремна фаза. У овој фази наставници и сарадници департмана креирају пројекцију структуре студијских програма и раде опис њима својствених стандарда. Када то учине Веће департмана предлаже иницијалну верзију студијског програма надлежним телима Факултета. У случајевима измена и допуна већ акредитованих студијских програма, спроводи се иста процедура. Током 2012. године је први пут одобрена акредитација докторских академских студија историје. Реакредитација докторских академских студија историје, за коју је предвиђен нови програм, усвојена је и одобрена 2018. године. (табела 4.0). Предуслове за успешну реализацију студијских програма факултет ствара сагласно препорукама за унапређење студијских програма датим од стране екстерних експерата, као и Комисије за унапређење квалитета Филозофског факултета која делује унутар истоименог Центра. Наведена Комисија два пута у току школске године спроводи евалуацију наставе, а на три године самоевалуацију студијског програма. Измене и допуне студијског програма историје се заснивају на принципима Болоњске декларације. Исте морају подразумевати:

- актуелизовање и иновирање садржаја студијског програма и примену најновијих научних достигнућа историјске науке;
- обогаћивање листе изборних предмета инкорпорирањем нових, популарних и за образовни профил неопходних предмета, чиме се повећава изборност за студенте и могућност да се изучавају различити и специфични историјски периоди;
- увођење нових обавезних предмета нужних за јачање квалитета студијског програма и квалитета стечених знања;
- логистичке измене распореда предмета по семестрима, чиме се даје адекватна основа припремања студената за предмете који следе у наредном семестру;
- легитимне промене у спецификацији већ постојећих предмета;
- допуњавање листе курсева страних (савремених и старих) језика што је од посебног значаја;
- проширивање листе педагошких, психолошких и методичких предмета који се нуде студентима на нематичним департманима.
- Допуна листе предмета који омогућавају студентима да се укључе у рад научно-истраживачких институција које за основну делатност немају образовање, већ само истраживачки рад (историјски институти).

Исходи образовања у оквиру студијског програма историје произилазе из циљева образовања и заснивају се на исходима учења. Завршетком **трећег нивоа студија - докторских академских студија** код студената се развија квалификација за рад који подразумева висок стандард научне компетентности, односно они:

- поседују продубљена академска знања унутар једне тематско-хронолошке историјске целине, односно епохе, темељно владају литературом и показују свеобухватно разумевање научних метода и техника примењивих у оквиру историјске науке;
- упознају се историјским истраживањем, прате најновија научна достигнућа у области историје;
- студенти историје показују висок ниво у примени усвојених знања из историје уз практично разумевање примене истраживања у интерпретирању информација које се доијају из извора и различитих база података које спадају под домен истраживања у оквиру историје као науке;
- развијају способност критичке анализе савремених историјских истраживања, истраживачких техника и уопште истраживачке методологије;
- Студенти ДАС историје показују самосталност и оригиналност у решавању важних проблема у истраживању историјских ситуација;
- учествују у планирању и реализацији различитих облика наставе и самостално изводе наставу на терцијарном нивоу образовања;
- самостално планирају и реализују истраживања, решавају теоријске и практичне проблеме из области историје;
- развијају и унапређују вештине усменог излагања и писања научног рада, идеје и резултате свог рада представљају широј академској заједници и друштву у целини.

Исходи учења на индивидуалним предметима усаглашени су са исходима учења на студијском програму историје и базирају се на дескрипторима квалификација за сва три нивоа високог образовања у научним областима историјских, археолошких и класичних наука, као и на одговарајућем европском нивоу квалификација. Студијски програм ДАС историје је, сагласно општем услову о савремености и међународној усаглашености са савременим светским токовима у великом проценту (минимум 70%) компарабилан и усклађен формално и структурно са програмима (најмање 3 акредитована) у иностраним високошколским установама, како је представљено у следећој табели:

Р.Б.	ОАС	Усклађеност	Web adresa
1.	ДАС историје	Слободни универзитет у Бриселу	http://www.ulb.ac.be/facs/philo/
		Универзитет Париз 7, „Дени Дидро“	http://www.univ-paris-diderot.fr/english/sc/site.php?bc=formatio&np=organisation&g=sm
		Историјски факултет, Московски државни универзитет „М. В. Ломоносов	http://www.hist.msu.ru/Departments/history.html

Садржина програма ДАС историје на Филозофском факултету у Нишу сасвим је усаглашена са одговарајућим одредбама *Закона о високом образовању, Статута*

Универзитета у Нишу и Статута Факултета. Структура и основни елементи студијског програма историје креираи су сходно прецизно дефинисаим критеријумима садржаним у *Правилнику о стандардима и поступку за акредитацију високошколских установа и студијских програма.* На Филозофском факултету постоје увојени правилници којима се дефинише област ДАС, ту се пре свега мисли на: *Правилник о докторским студијама,* којим се ближе одређује организација и реализација докторских академских студија, облици наставе, организација студија, напредовање студената, упис у вишу годину студија, провера знања и оцењивање студената на испиту, завршни рад и друга питања везана за ДАС историје на Филозофском факултету у Нишу.

Говорећи о процени квалитета ДАС историје, могло би се рећи да они испуњавају све неопходне стандарде, почевши од имплементирања свих законом прописаних елемената, научне утемељености и усаглашености са савременим светским трендовима у области историјске науке. Постоје јасно дефинисане сврхе и улоге у образовном систему, јасно постављени циљеви, што се огледа у усаглашености са циљевима и задацима установе, стицања и развијања општих и предметно специфичних компетенција докторанада, праћења задовољавања потреба тржишта рада и историјске струке, потребе друштва за докторима историјских наука, постигнуте равнотеже између националних стандарда и стандарда европског образовног система.:

- укључују све законом дефинисане елементе;
- одликују се научним утемељењем и прате савремене светске токове и стање науке и струке у области студија;
- имају јасно и експлицитно дефинисану сврху и улогу у образовном систему – образовање студената за јасне, одрживе, тражене и актуелне професије из области друштвено-хуманистичких наука, при чему су програми усмерени ка стицању и развијању корисних и социјално потребних компетенција и квалификација, а које су хармонизоване са фундаменталним задацима и циљевима Филозофског факултета;
- имају јасно спецификоване и постављене циљеве усклађене са основним задацима и циљевима установе;
- омогућују студентима стицање и развој општих и предметно специфичних компетенција (критичког мишљења, управљања информацијама, решавања проблема, креативности и иновативности, комуникативности, културе и глобалног грађанства, колаборације, личног и професионалног развоја и благостања...) а које су у функцији квалитетног обављања стручне и научне делатности;
- задовољавају потребе друштва за свршеним студентима спремним за тржиште рада, професионалним и стручним, и који поседују поред осталог и истраживачке компетенције утемељене на најновијим теоријским и практичним знањима;
- одражавају потребе друштва за дипломираним студентима друштвено-хуманистичких наука широког знања и спектра практичних вештина у различитим областима;

- постигнута је равнотежа између смерница којим се описују национални стандарди студијског програма историје на Филозофском факултету са једне стране и све интензивнијег рада на усклађивању са европским образовним окружењем у погледу предавача, студената и тржишта рада са друге стране;
- курикулуми предвиђају листу и опис обавезних и изборних студијских подручја, односно предмета (минимум 50% на ДАС), начин извођења студија и потребно време за извођење појединих облика студија, бодовну вредност сваког предмета исказану у складу са ЕСПБ, бодовну вредност завршног рада, предуслове за упис појединих предмета и групе предмета, начин избора предмета из других студијских програма, услове за прелазак са других, сродних студијских програма, критеријуме и услове преноса бодова, као и остала питања која су важна за извођење студијског програма;
- заступљеност различитих типова предмета на студијским програмима усаглашена је са стандардима.
- курикулуми студија креирани су по угледу на европске стандарде у погледу одређених елемената: (1) услова уписа - средње образовање у четворогодишњем трајању; (2) трајања и нивоа студија - тростепене студије: основне академске студије (4 године), мастер академске студије (1 година) и докторске академске студије (3 године); (3) услова преласка у наредну годину - прикупљен минимални број ЕСПБ; (4) стицања дипломе - излазни профил дефинисан *Правилником о листи стручних, академских и научних назива* (Службени гласник РС, бр 30/2007, 112/2008, 71/2009 и 81/2010) у области друштвено-хуманистичких наука; и (4) начина студирања - креирање флексибилног профила професионалне културе, то јест могућност за избор одређених предмета који студентима омогућују стицање кључних компетенција;
- оцењивање успешности студената базира се на континуираном праћењу њиховог рада, односно финална оцена за сваки наставни предмет изводи се из броја поена које студент стекне реализацијом предиспитних обавеза и полагањем испита. Максимални број поена које студент може да оствари на предмету је 100, а број поена које студент може да стекне испуњавањем предиспитних обавеза на различитим предметима износи од 30 до 70;
- кадровске могућности Департмана за историју (у смислу наставног кадра) су задовољене наставници и сарадници испуњавају законски прописане услове за наставни рад. Сви наставници који учествују у реализацији наставе на Департману за историју на Филозофском факултету у Нишу су у радном односу са пуним радним временом. Укупан број наставника и сарадника довољан је да покрије укупан број часова активне наставе
- студентима историје су доступне и друге могућности које Факултет обезбеђује, тј. потребни људски ресурси, просторне, техничке, библиотечке, информатичке потребе и др
- текуће припреме и рад на развоју студијског програма, садржаја наставних предмета и компетенцијских циљева у складу су са националном легислативом, актима Универзитета у Нишу, унутрашњим директивама и

правилима Филозофског факултета, и сви актери (руководство факултета, наставници и сарадници и студенти) утичу на тај процес;

- студијски програм је у потпуности прилагодљив и отворен за иновативне приступе настави и учењу, обезбеђивање ефикасности, ефективности и рационалности процеса студирања и пружа могућности за запошљавање, даље школовање, лично и професионално развијање студената.

На ДАС историје силабусима предмета дефинисане су методе извођења наставе, циљ предмета и исходи процеса учења одређеног предмета, који се вредније оцењивањем исхода учења. Код сваког појединачног предмета ДАС историје наставници дефинишу исходе процеса учења тог предмета. Када говоримо о наставним методама и поступцима провере знања, они се утврђују на основу већ дефинисаних исхода процеса учења. Равнотежа између наставних метода, исхода учења и критеријума оцењивања успостављена је тако што су спецификацијом сваког наставног предмета (силабусом) дефинисане методе извођења наставе оријентисане ка учењу студената и систему оцењивања који је заснован на мерењу исхода учења. Исходе учења сваког предмета дефинишу наставници, а надовезивање и хармонизација исхода појединачних предмета опредељују садржај и организацију наставног програма. Наставне методе и поступци провере знања утврђују се у односу на дефинисане исходе. Међузависност предмета одређује се предусловом, односно условљеношћу слушања и полагања појединих предмета.

Још један сегмент који је неопходно сагледати када је у питању квалитет студијског програма, и уопште његова адекватна и плодносна реализација, јесте компатибилност система извођења наставе и оцењивања са циљевима и исходима образовања. Ова област третира се кроз одређену правну регулативу којом Филозофски факултет ближе уређује појединости везане за реализацију наставе, полагање испита и систем оцењивања. Поред *Статута Факултета* ова област уређена је *Правилником о полагању испита и оцењивању на испиту* (број 498/1-01-2, од 26.12.2007. године).

Ефикасна и ефективна реализација наставе на студијском програму историје Филозофског факултета у Нишу зависи од многобројних фактора. Депарتمان за историју омогућује превасходно рад у малим групама, интерактивну наставу и могућност учешћа у наставном раду сваког студента појединачно, израду семинарских радова, есеја и сл., праћених усменим излагањем на часу, развијање вештина критичког мишљења, као и сталне повратне информације о напредовању студената и савладавању наставне материје на ДАС историје. Системом сталног оцењивања наставници евидентирају и вреднују све активности студената ДАС историје на транспарентан начин. Силабуси наставних предмета ДАС историје јавно су доступни на Интернет страници факултета те се са њима студенти могу упознати и електронским путем. Коначна оцена за сваки наставни предмет ДАС историје формира се на основу броја поена које студент стекне реализацијом предиспитних обавеза и полагањем испита. Појединачни број поена које студент може да стекне испуњавањем предиспитних обавеза на различитим предметима износи од 30 до 70. Силабусом сваког наставног предмета спецификоване су активности студената и број поена које носе. Укупан број поена на предмету укључује: (1) поене које студент стиче за различите врсте активности током наставе (у дискусији, тумачењу грађе), (2) поене које студент стиче извршавањем осталих предиспитних обавеза

предвиђених програмом предмета (осамостављивањем за научни рад, анализу историјске грађе, критичку анализу историјских извора), и (3) поене које студент стиче полагањем испита, при чему програми различитих предмета предвиђају различите начине полагања испита (писмени, усмени, практични; или њихова комбинација). Оцена која изражава успех студента на предмету заснована је на укупном броју поена које је студент стекао испуњавањем предиспитних обавеза и полагањем испита а према квалитету стечених знања и вештина.

Факултет за сваку школску годину планира и израђује календар наставе, а на Наставно-научном већу план наставе се анализира и проверава за сваки наставни предмет, евентуално допуњава и модификује у складу са потребама или променама наставног кадра свих студијских програма. Приликом формирања плана ангажовања и реализације наставе поштује се принцип оптерећености наставника и сарадника. Распоред одржавања наставе утврђује се пре почетка сваке школске године а усваја се и годишњи план испита за све студијске програме на факултету. На основу плана наставе спроводи се процена ангажовања студената у току семестра кроз предиспитне обавезе и време проведено у припреми испита.

Систем бодовања, као што је већ описано изнад, утврђен је за сваки предмет и према јединственој методологији. За сваки силабус наставници су исказали радно оптерећење студената бројем сати потребних за савладавање програма и бројем страница обавезне литературе а које су рачунали по формули $ЕСПБ = 25-30$ сати рада. На пример, предмет Историја Срба у Хабзбуршкој монархији са 6 ЕСПБ подразумева оптерећење студента од 162 сата рада које би требало да проведе ангажујући се активностима којима наставници директно руководе, у самосталном раду, припремама за проверу знања и на самој провери знања, као и другим ненаведеним активностима. Предмет се реализује са недељним фондом часова 3, што значи да ће студент провести 45 сати на настави (3 часа недељно \times 15 недеља у семестру), док ће преосталих 117 сати провести у осталим активностима (читању литературе, изради самосталних пројеката и презентација, изради домаћих задатака...). Говорећи о обиму литературе, у наведеном случају оптерећење студента за 117 сати учења ван наставе не би смело да пређе литературу обима већег од 702 страница с обзиром на усклађеност са европским стандардом према коме један сат рада не сме прећи више од 6 страница литературе ($117 \times 6 = 702$).

Као критеријум напредовања и квалитета студената добро је сагледати и њихову пролазност на испитима у оквиру студијског програма ДАС историје. Заправо, у оквир анализе свакако треба узети појединачне индикаторе попут дужине студирања, просечне оцено дипломираних студената и просечне оцено студената на испитима. Предности новог система студирања огледају се у значајној смањењу дужине студирања на студијском програму ДАС историје. Такође, анализом треба обухватити и друге индикатор успеха ученика, нпр. просечну оцену дипломираних студената у току студија. Од 2012. године и звање доктор историјских наука произведена су укупно 4 студента, са просечном дужином трајања студија од 5 година.

Филозофски факултет у Нишу има утврђене поступке за одобравање, праћење и контролу програма студија. Системом обезбеђења квалитета установе прописано је периодично разматрање и процењивање како структуре, тако и садржаја и исхода студијског програма. Ове поступке спроводи Већа департмана и Комисија за унапређење квалитета Филозофског факултета. Основни оријентир процене чине

Стандарди прописани од стране Националног савета за високо образовање. Анализа и евалуација квалитета студијских програма у овом циклусу самовредновања обухватила је неколико аспеката:

(1) усаглашеност структуре, садржаја и исхода студијских програма са званично утврђеним стандардима за акредитацију Националног савета; доступност и јавност информација о структури, садржају, циљевима и исходима студијских програма;

(2) усаглашеност исхода учења са предметима унутар студијског програма у погледу компетенција и квалификација које студенти стичу завршетком студијског програма; спецификовање начина евалуације знања и вештина студената у складу са описаним исходима учења;

(3) усаглашеност структуре ЕСПБ бодова и реалног радног оптерећења студената;

(4) успешност и напредовање студената; квалитет студената; услови за упис нових студената и квалитет нових студената; и

(5) могућност даљег школовања и запошљавање свршених студената.

Поред уписне политике Филозофског факултета и заинтересованости кандидата за ДАС историје, један од праваца развоја компетенција студената ДАС историје мора се усмерити ка развоју могућности за мобилност студената ДАС историје. Мобилност студената ДАС историје омогућила би усавршавање језика, а то би омогућило студентима ДАС историје да користе страну грађу о неком догађају и базе података које су на другим језицима. Департман за историју у наредном периоду ће се посветити управо повећању мобилности студената ДАС историје.

Квалитет ДАС историје процењује се и на основу анализе и процене коју су вршили наставници и сарадници у стручним органима факултета, веће Департмана за историју и кроз учешће члана Комисије за унапређење квалитета из редова наставника са Департмана за историју (проф. др Славиша Недељковић). Са друге стране учешће студената у осигурању и процени квалитета студијских програма је постигнута њиховим чланством у Комисији за унапређење квалитета, односно Центру за унапређење квалитета и осталим телима за осигурање квалитета.

Основне мере и поступци спровођења контроле студијског програма ДАС историје се врше кроз: евалуирање студената ДАС историје на почетку сваког семестра а које је у надлежности Центра за унапређење квалитета у коме значајну улогу играју представници студентског Параламента, као и кроз примену *Правилника о докторским академским студијама* (<https://www.filfak.ni.ac.rs/preuzimanje/send/4-pravilnici/71-pravilnik-das>), *Правилника о условима наставка студирања у складу са Законом о високом образовању* (<https://www.filfak.ni.ac.rs/preuzimanje/send/4-pravilnici/91-pravilnik-nastavak-studija>).

О континуираном раду на обезбеђивању квалитета студијског програма ДАС историје говори интерни пројекат Департмана за историју Филозофског факултета у Нишу који се спроводи од 2018. године унутар Департмана за историју. Департман је заслужан за потписивање споразума о сарадњи између Филозофског факултета у Нишу и Института за савремену историју у Београду, октобра 2019. године. Тим споразумом, сарадници Института стоје на располагању нашим студентима мастер академских студија за помоћ приликом истраживања грађе за писање мастер радова. Студенти могу бити ангажовани и у оквиру истраживачких пројеката које Институт

спроводи. Студенти су укључени и у промотивне активности Департмана које се спроведене у средњим школама у Србији, где као дипломирани историчари студенти другог нивоа студија најбоље могу будућим студентима пренети своје утиске о студирању на ОАС историје.

Све неопходне информације о студијском програму ДАС историје на Филозофском факултету у Нишу јавно су и транспарентно постављене. Јавна доступност информација о акредитованим студијским програмима установе пружена је и путем званичног сајта Факултета (www.filfak.ni.ac.rs) .

Услови и поступци који су неопходни за завршавање ДАС историје и добијање дипломе доктора историје дефинисани су и доступни јавности, нарочито у електронској форми. Услови и поступци за упис и завршавање студија, као и стицање дипломе ДАС студија, јасно су дефинисани, поред Правилника о докторским академским студијама: *Правилником о рангирању студената на основним и докторским академским студијама* бр.311/1-2-01 од 11.10.2017. (Прилог), *Правилником о полагању пријемног испита и упису кандидата* бр. 286/1-6-01 од 3.10.2018. (Прилог), *Правилником о поступку припреме и условима за одбрану докторске дисертације* бр. 8/16-01-005/18-014 од 4.06.2018. (Прилог).

Мапирање предмета студијског програма ДАС историје

Циљеви студијског програма ДАС историје	Предмети на ДАС историје:
<p>Студенти који заврше докторске студије из историје, усвајају научна достигнућа из историје и дају оригиналан научни допринос у историји. Према избору предмета и избору теме докторске дисертације, студенти постају високо стручни у одговарајућој области. Посебна пажња биће посвећена критичком приступу изворима и литератури, што треба да допринесе како развоју критичког мишљења код студената тако и формирању самосталног става у историографском расуђивању.</p> <p>Како је студијски програм Докторских студија историје највиши степен универзитетских академских студија, његов циљ је да оспособи докторанте:</p> <ul style="list-style-type: none"> • за развој, унапређење и примену научних достигнућа у области историјске науке; • за овладавање знањима из домена теорије историјске науке; • за темељно упознавање са постојећим трендовима у релевантним областима историјске науке у свету; • за темељно познавање домаће и стране историографске литературе, као и за критички приступ 	<p>Прва година студија</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Техника научног рада 2. Материјална и духовна култура Срба у средњем веку 3. Историја Европе у новом веку 4. Револуције у Европи у 18. и 19. Веку 5. Политичка економија позног Римског царства 6. Преглед савремених историографских истраживања 7. Заштита културног наслеђа 8. Историја Срба у Хабзбуршкој монархији 9. Историја Срба у новом веку 10. Основне карактеристике друштвеног и религијског живота у периоду позног Римског царства 11. Израда нацрта докторске дисертације <p>Друга година</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Филозофија историје 2. Историја политичких странака у Србији у 19. Веку 3. Државност, законодавство и

<p>релевантној литератури;</p> <ul style="list-style-type: none"> • за примену стечених знања и методолошких вештина у самосталном научно – истраживачком раду; • за успешно решавање уочених и дефинисаних научних проблема; • за самосталан истраживачки рад и примену како аналитичког, тако и синтетичког метода; • за критичке оцене других истраживача у овој области; • за самосталан рад са историјским изворима и компетентну обраду њиховог садржаја; • за самостално писање научних текстова и расправа из области историје; • за постизање највише академске школске спреме чији је крајњи циљ израда докторске дисертације, а резултат одбрањен докторат из области историјских наука. 	<p>установе Срба у средњем веку</p> <ol style="list-style-type: none"> 4. Међународни односи у 19. Веку 5. Управни систем Римског царства у рановизантијском периоду 6. Историја Срба од 1800. до 1878. Године 7. Архивистика 8. Источно питање 9. Политичке прилике у Београдском пашалуку у 18. и почетком 19. века 10. Срби и медитеранске цивилизације 11. Основе Digital Humanities 12. Србија од 1878. до 1918. Године 13. Истраживање за докторску дисертацију 1 <p>Трећа година</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Истраживање за докторску дисертацију 2 2. Израда и одбрана докторске дисертације
--	--

SWOT анализа:

+++ - високо значајно, ++ - средње значајно, + - мало значајно, 0 – без значајности

Предности	Слабости
<p>* Студијски програм докторских академских студија историје је акредитован у законом предвиђеним роковима +++</p> <p>* На студијском програму историје, постоји усаглашеност садржаја и циљева студијских програма са очекиваним исходима учења +++</p> <p>* Циљеви студијског програма ДАС историје су усклађени са циљевима и исходима учења +++</p> <p>* Методе наставе на ДАС историје оријентисане су ка учењу исхода учења;+++</p> <p>*систем оцењивања заснован на мерењу исхода учења;+++</p> <p>*Усаглашеност оптерећења ЕСПБ са активностима учења нужним за постизање жељених исхода процеса студирања +++</p> <p>* Расподела обавезних и изборних предмета је уравнотежена, док радно оптерећење студената не прелази максимални оквир</p>	<p>* Анкетирање послодаваца чији су запослени дипломирали, на неком нивоу студија, на Департману за историју Филозофског факултета у Нишу ++</p> <p>* Факултет још увек нема довољно развијену повезаност са дипломираним студентима ++</p> <p>* Систем добављања информација од послодаваца о компетенцијама дипломираних студената историје није довољно развијен ++</p> <p>* Развијање програма мобилности студената ++</p> <p>* Подстицање боравка страних студената на Филозофског факултету +++</p> <p>* На студијски програм историје, на свим нивоима студија, кандидати из централних делова Србије не уписују често, студената из иностранства и региона скоро да нема ++</p>

<p>Успостављена је равнотежа између кључних предмета на студијском програму историје, по годинама+++</p> <p>* Адекватно и континуирано вредновање предиспитних обавеза омогућује наставном особљу Департмана за историју објективнију слику о усвајању исхода учења +++</p> <p>*Међусобна усаглашеност исхода учења и компетенција свршених студената ДАС историје оцењује се на основу показатеља квалификација +++</p> <p>* Систем оцењивања заснован је на мерењу исхода процеса учења ++</p> <p>*Висока оспособљеност наставника и сарадника за функционалну интеграцију знања и вештина +++</p> <p>* Континуирано перманентно осавремењивање студијског програма докторских академских студија историје +++</p> <p>* Изражена заинтересованост кандидата за студијски програм историје ++</p> <p>* Развој и примена поступака за праћење квалитета студијског програма историје на докторским студијама+++</p> <p>* Квалитетно осмишљен студијски програм доприноси пријави већег броја кандидата за упис на студије што даје прилике за селекцију квалитетнијих кандидата ++</p> <p>* Потпуна доступност информација о завршном раду на докторским академским студијама +++</p> <p>* Сва усвојена документа о студијском програму историје за докторске студије, доступна су на званичној интернет страници факултета +++</p> <p>* Реално је процењен број потенцијалних студената за који је студијски програм историје акредитован +++</p> <p>* Квалитет студената Департмана за историју, чини их конкурентним на програмима стипендирања и финансијску подршку за слушање семестра у иностранству ++</p>	<p>* Присутна је демотивисаност студената да конкуришу за програме размене студената, због постојања језичких баријера или недостатка финансијских средстава ++</p> <p>* Мали број студената који користе програме мобилности за боравак на Филозофском факултету +++</p>
<p>Могућности</p>	<p>Опасности</p>

<ul style="list-style-type: none"> * Умрежавање Департмана за историју са професионалним/стручним удружењима ++ * Праћење професионалног развоја бивших (дипломираних) студената ++ * Јачање континуиране сарадње са бившим студентима Департмана за историју +++ * Континуирано и организовано прикупљање података о индивидуалним активностима наставника и сарадника на пољу унапређења квалитета наставе +++ * Израда плана мера које би допринеле оптимизацији дужине студирања у складу са програмом ++ * Узимање у обзир ставова свршених студената и послодаваца у случају могућих будућих промена студијских програма ++ * Организовати извођење стручне праксе сходно потребама струке +++ * Увести учење страних језика (у првом реду светских), од почетних нивоа знања језика, у изборне блокове од самог почетка студија историје ++ * Јачање мотивације студената на Депатману за историју за активни приступ предметима са других департмана, превасходно оних који су по структури сродни или усмерени на стицање педагошких, психолошких и методичких компетенција ++ * Привући већи број студената кроз промотивне активности на студијски програм историје +++ * Факултет поседује капацитете за укључивање у програме мобилности студената историје и сродних дисциплина, како би био атрактиван студентима истих из земаља окружења и из иностранства +++ 	<ul style="list-style-type: none"> * Додатно и накнадно оптерећивање стручних служби административним пословима ++ * Економска криза и неадекватна материјална ситуација ограничавају избор студијског програма сходно финансијској ситуацији ++ * Пратећи логистички и институционални проблеми у вези са радом у оквиру Универзитета, као носиоца међународне сарадње и мобилности студената + * Изостајање адекватне финансијске подршке од стране државе за одређене активности повезаних са мобилношћу студената ++ * Недовољна мотивисаност редовних, нарочито дипломираних студената да искажу своја мишљења и запажања у вези са квалитетом студијског програма историје, на свим нивоима студија ++ * Недовољна мотивисаност послодаваца да искажу своја мишљења о компетенцијама знањима, вештинама и способности практичне примене стечених знања и вештина) дипломираних студената ++
--	---

Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 4:

Креирани нови програми докторских академских студија настали су као резултат сталног критичког преиспитивања постојећих наставних програма и као израз настојања Филозофског факултета и Департмана за историју да достигне највиши ниво квалитета студијских програма и компетенција дипломираних студената. Међутим, још увек постоји простор у коме је могуће конструктивно и креативно деловати и даље се развијати у смеру

- проширивања инфраструктуре за прикупљање повратних информација од послодаваца, представника Националне службе за запошљавање и других

одговарајућих стручних организација и удружења о компетентности дипломираних студената;

- континуираног рада на усавршавању квалитета наставе, уз уважавање мишљења послодаваца, редовних и дипломираних студената;
- унапређивања и развијања програма мобилности студената јачањем постојећих сарадњи и уговарањем нових партнерских односа;
- интензивирања објективног бодовања ваннаставних активности студената са циљем њиховог мотивисања;
- прецизног дефинисања мерљивих, проверљивих и објективних показатеља квалитета докторских студија.

Показатељи и прилози за стандард 4:

Табела 4.1. Листа свих студијских програма који су акредитовани на високошколској установи од 2011. године са укупним бројем уписаних студената на свим годинама студија у текућој и претходне 2 школске године

Табела 4.2. Број и проценат дипломираних студената (у односу на број уписаних) у претходне 3 школске године у оквиру акредитованих студијских програма. Ови подаци се израчунавају тако што се укупан број студената који су дипломирали у школској години (до 30. 09.) подели бројем студената уписаних у прву годину студија исте школске године. Податке показати посебно за сваки ниво студија.

Табела 4.3. Просечно трајање студија у претходне 3 школске године. Овај податак се добија тако што се за студенте који су дипломирали до краја школске године (до 30.09.) израчуна просечно трајање студирања. Податке показати посебно за сваки ниво студија.

Прилог 4.1. Анализа резултата анкета о мишљењу дипломираних студената о квалитету студијског програма и постигнутим исходима учења.

Прилог 4.2. Анализа резултата анкета о задовољству послодаваца стеченим квалификацијама дипломаца.

Стандард 5: Квалитет наставног процеса

Квалитет наставног процеса обезбеђује се кроз интерактивност наставе, укључивање примера у наставу, професионални рад наставника и сарадника, доношење и поштовање планова рада по предметима, као и праћење квалитета наставе и предузимање потребних мера у случају када се утврди да квалитет наставе није на одговарајућем нивоу.

Када говоримо о ДАС историје квалитет наставе обезбеђује се пре свега интерактивном наставом, укључивањем практичних примера у наставу, изучавањем грађе, разматрањем и дискусијом о савременој литератури и новим открићима у области историје, професионалним радом наставника, поштовањем планова рада по предметима и праћењем квалитета наставе. У области наставног процеса на ДАС историје, као основни делови обезбеђивања квалитета студирања одређују се: организација и реализација наставе, методе у настави, оцењивање студената у оквиру предиспитних обавеза и на испиту, и професионалност и етичност у раду са студентима (<https://drive.google.com/drive/folders/1zCSM8eVhnINT6hIN-BCtry1UgwFOEfdw>).

Према устаљеној пракси настава се на ДАС историје изводи према распореду часова утврђеном на почетку сваког семестра, када се доноси и план извођења наставе и распоред часова (предавања, вежби, недељних консултација наставника и сарадника), усклађени са потребама студената. Посебно треба истаћи да се због посебних потреба када је у питању менторски рад са студентима користе термини консултација за све додатне недоумице студената или усмерења ка постизању задатког циља. Студенти се на почетку семестра обавештавају о распореду часова његовим објављивањем на интернет презентацији Факултета (<https://studenti.filfak.ni.ac.rs/nastava/raspored-casova>) и на огласним таблама. Информације о распореду и терминима одржавања консултација наставника и сарадника објављене су на вратима кабинета наставника и сарадника и на сајту Факултета (<https://www.filfak.ni.ac.rs/nastavno-osoblje/istorija>). Годишњи распоред полагања испита се сачињава и објављује на интернет презентацији Факултета (<https://studenti.filfak.ni.ac.rs/ispiti/rasporedi>) и огласним таблама, на почетку академске године, док се могуће измене у распореду полагања испита врше на основу одобрења продекана за наставу и уз поштовање принципа померања испита унапред. Обавезе наставника и сарадника у наставном процесу на докторским академским студијама историје дефинисане су *Правилником о докторским академским студијама*. Наведени Правилник доступан је на <https://www.filfak.ni.ac.rs/preuzimanje/category/4-pravilnici>.

Настава на Департману за историју се одликује високим нивоом интерактивности, тј. повезивањем теоријске наставе и рада на релевантној архивској грађи и активном улогом студената у наставном процесу. Силабусима појединачних предмета предвиђене су различите интерактивне и практичне активности студената попут израде и излагања семинарских радова и есеја, рада на историјским картама и изворима, аргументоване дискусије о појединим историјским проблемима и др., што се све може одвијати на појединачном или групном нивоу.

У спровођењу наставног процеса, Департман за историју, на ДАС историје следи политику јавности и транспарентности и благовремене доступности потребних информација. Силабуси свих наставних предмета доступни су на сајту Филозофског факултета преко линкова https://drive.google.com/drive/u/0/folders/1E9ekNiXfdN67OrH0z1_yzYG0-dhe09gR;

https://drive.google.com/drive/u/0/folders/1o1eONc4jTNbH3A_D6x_7AKD6M9JaTgzq и <https://drive.google.com/drive/u/0/folders/1kC-Fx2k-0WyRPhxpoizotCoiRymGEagy>. Сви предметни наставници су дужни да у личној комуникацији студентима, на почетку семестра, учине доступним и темељније приближе план рада (силабус) у коме су спецификовани следећи подаци:

- Назив и статус предмета, фонд часова, број ЕСПБ, семестар у коме се предмет слуша, имена наставника и сарадника који изводе наставу на датом предмету, услове за слушање курса и полагање испита;
- Садржај и структуру предмета;
- Циљеве и исходе предмета;
- План и распоред извођења наставе и вежби по наставним недељама;
- Опис предиспитних активности;
- Начин оцењивања предиспитних активности и испита;
- Списак обавезне и допунске литературе.

С обзиром на обавезност поштовања процедура и различитих поступака када је у питању акредитован програм, свака измена у њему повлачи одређен след корака. Примера ради, у уочавању потребе да се изврши нека крупнија измена у курикулуму или појединим силабусима ДАС историје неопходно је да се исте размотре на већу департмана. Након тога, се предложене измене упућују НН већу на усвајање. Департман за историју када је у питању ниво докторских академских студија историје носи одговорност када је у питању организација наставе, која мора бити у складу са предвиђеним стандардима акредитације, али и за адекватну и компетентну кадровску покривеност наставе (наставницима и сарадницима) посебно у случајевима одсуства наставника и сарадника зарад стручног усавршавања, учешћа на различитим конференцијама националног и интернационалног значаја, али и у другим случајевима попут боловања услед болести, порођаја или других неочекиваних догађаја попут смртних случајева. Такође, Веће департмана које чине сви наставници и сарадници ангажовани за реализацију наставе на овом студијском програму сnose одговорност и за регуларну реализацију наставе и праћење њеног тока.

Квалитет наставе и успешност њене реализације према утврђеном плану рада, као и квалитет наставног процеса на сваком појединачном предмету редовно се прати евалуирањем студената ДАС историје. Процена студената која се тиче квалитета наставе на сваком појединачном предмету врши се на крају сваког семестра. На тај начин добијају се подаци неопходни за процену квалитета ове области и свих сегмената њоме обухваћених. Након добијања резултата, Комисија за унапређење квалитета унутар Центра за унапређење квалитета процесуира добијене податке и сачињава јединствени извештај који доставља на разматрање декану, продеканима, оцењиваним наставницима и сарадницима појединачно и већима департмана. Ивај извештај доставља се декану, продеканима, оцењиваним наставницима и сарадницима појединачно. Тамо где су идентификовани недостаци или пак слабе оцене, пад оцена у односу на претходне евалуације, потребно је посебно анализирати. Такође, у случају жалби студената или пак коментара који нису прихватљиви нити академски пожељни а тичу се релаизације наставе или пак квалитета предметног наставника неопходно је обавити разговор са предметним наставником, што чини Управа факултета како би се скренула пажња на оне елементе

који се издвајају према рангу оцене, те и заједничког конструктивног осмишљавања за увођење промена које ће ићи у прилог квалитета и отклањања недостатака у настави. Онда када се чини нужним Комисија за унапређење квалитета може дати предлог корективних мера за које процени да би биле ефективне за отклањање уочених слабости или пак недостатака.

Током пролећног семестра школске 2019/2020. године Департман за историју је у време ванредног стања проглашеног због пандемије Корона вируса прешао на онлајн наставу. Настава је организована уз коришћење апликација за рад на даљину, а месец и по дана након почетка реализације наставе на даљину, студенти су позвани да изврше евалуацију онлајн наставе (Прилог – Презентација са резултатима студентске евалуације онлајн наставе). Веће Центра за унапређење квалитета сачинило је упитник који је постављен онлајн, а студенти су позвани преко е-индекс налога да одговоре на питања о квалитету наставе на даљину. Са резултатима студентске евалуације наставе на даљину упознато је Наставно-научно веће, извештај је био доступан свим наставницима и сарадницима, као и Студентском парламенту.

Садржаји курикулума студијских програма који се на Департману за историју Филозофског факултета у Нишу реализују на ДАС историје одговарају постизању дефинисаних циљева и исходима студијског програма. Сви предмети су једносеместрални, изузев предмета Израда нацрта докторске дисертације, Истраживање за докторску дисертацију 1 и Истраживање за докторску дисертацију 2, који су двосеместрални. Као репрезентативан пример, овде доносимо пример једног наставног предмета са докторских академских студија.

Табела 5 Спецификација предмета

Назив предмета: Источно питање
Наставник или наставници: Антић Д. Дејан ; Недељковић Д. Славиша ; Пешић Д. Мирослав
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ:6
Услов:
Циљ предмета: Преглед борбе око опстанка Османског царства у Европи од Француске револуције до склапања мировног уговора у Лозани 1923. године. Циљ овог предмета је да докторанти свеобухватно разумеју политичка, друштвена и културна дешавања на простору Европе у периоду трајања Источног питања током XIX и XX века.
Исход предмета: Схватање значаја Источног питања за историју балканских и европ
Садржај предмета: ких народа током XIX и XX века 1. Упознавање са изворима и литературом 2. Руско-аустријски планови и ратови за поделу Османског царства 3. Источно питање у време француске револуције и Наполеоновог тријумфа 4. Источно питање и српска револуција 1904-1830. 5. Грчка револуција и источно питање 1821-1829. 6. Источно питање 30-их година 19. века (прва и друга египатска криза, Албанија, Босна и Херцеговина) 7. Велике силе и источно питање 40-их година 19. века 8. Кримски рат 1853-1856. 9. Национални покрети и савези балканских народа 60-их година 19. века 10. Велика источна

криза 1875-1878. 11. Берлински конгрес - нова мапа Европе 12. Источно питање 80-их и 90-их година 19. века 13. Македонско питање 1903. и реформске акције великих сила 14. Анексиона криза 15. Балкански ратови, Први светски рат, мир у Лозани 1923 – затварање источног питања

СИР: Израда рада на основу расположивих извора и литературе.

Препоручена литература:

M. S. Anderson, The Eastern Question 1774-1923, A Study in International Relations, London 1966.; G. D. Clayton, Britain and the Eastern Question. Missolonghi to Gallipoli, London 1971.; М. Војводић, Србија у међународним односима крајем XIX и почетком XX века, Београд 1988. ; Д. Ђорђевић, Националне револуције балканских народа 1804 – 1914, Београд 1995.; Историја Османског царства, приредио Р. Мантран, Београд 2002.83. ; J. A. R. Marriot, The Eastern Question. An Historical Study in European Diplomacy, Oxford 1930; A. L. Macfie's , Eastern Question 1774-1923, The, London 1996.²; A. L. Macfie's, The End of the Ottoman Empire: 1908-1923, London 1998. ; A. L. Macfie's, The Straits Question, 1908-36, Thessaloniki 1993. ; W. N. Medlicott, The Congress of Berlin and After, London 1938.; С. К. Павловић, Историја Балкана, Београд 2001. ; V. Поповић, Berlinski kongres, Beograd 1927.; В. Поповић, Источно питање. Историјски преглед борбе око опстанка Османлијске царевине у Леванту и на Балкану, Београд 1996. ; В. Поповић, Европа и српско питање у периоду ослобођења 1804-1918, 1804 – 1918, Београд s. a. ; R. W. Seton-Watson, Disraeli, Gladstone and the Eastern Question. A Study in Diplomacy and Party Politics, London 1962.; M. D. Stojanovich, The Great Powers and the Balkans 1875-1878, Cambridge 1968.; W. Vucinich, Serbia between East and West, The Events of 1903-1908, Stanford - California 1954. ; V. Ćorović, Borba za nezavisnost Balkana, Beograd 1990. ²; V. Ćorović, Odnosi između Srbije i Austro-Ugarske u XX veku, Beograd 1992.²; E. C. Helmreich, The Diplomacy of the Balkan Wars 1912-1913, Cambridge (Mass) 1938.

Број часова активне наставе

Предавања:3

Студијски истраживачки рад:

Методе извођења наставе: Монолошко-дијалогска, консултативна, интерактивна, мултимедијална

Оцена знања (максимални број поена 100)

Активност у току предавања: **10**

Семинари: **30**

Усмени испит: **60**

Као што се из из приложеног види, садржаји наставних предмета су усаглашени са циљевима предмета и исходима учења. Методе извођења наставе и начин оцењивања знања кроз предиспитне обавезе и завршни испит, такође су усклађени са дефинисаним циљевима предмета и исходима учења. На приказаном примеру може се уочити да је пропорција различитих типова наставе (предавања, вежбе), уравнотежених у односу на циљеве студијског програма и исходе учења. Студијски програм историје образује студенте за бављење струком историчара на докторским студијама и за научноистраживачки рад у области историјске науке. Сврха студијског програма историје јесте и да пружи основу студентима за самосталан рад са литературом и историјском грађом, за препознавање и одвајање релевантне од нерелевантне литературе, самостално организовање наставног процеса у основним и средњим школама, пројеката и програма изложби, поставки и других активности у

горенаведеним установама, за самостално закључивање на основу историјских података и сагледавање „процеса дугог трајања“, на нивоу докторских студија и за организовање и извођење самосталних истраживања и саопштавања резултата самосталних истраживања, утврђивања и вођења пројеката и програма истраживања и др., о чему су све ближе информације доступне на поменути интернет адресама департмана.

Кроз различите активности предвиђене планом рада Центра за унапређење квалитета (<https://www.filfak.ni.ac.rs/organizacija/centar-za-unapredjenje-kvaliteta>), Центра за образовање наставника (<https://con.filfak.ni.ac.rs>) и Центра за професионално усавршавање наставника (<https://www.filfak.ni.ac.rs/organizacija/centar-za-profesionalno-usavrsavanje>), програмима мобилности наставника (<https://www.filfak.ni.ac.rs/organizacija/kancelarija-za-medjunarodnu-i-medjuinstitucionalnu-saradnju>), националним и међународним пројектима, перманентно подстиче стицање активних стручних компетенција наставника. Као форме ових активности, заступљени су стручни и научни семинари, научни скупови и округли столови, објављивање и адекватне промоције књига, гостовања еминентних професора, предавања по позиву, студијски боравци особља Департмана за историју на другим сродним установама у земљи и иностранству и личности са других сродних институција у земљи и иностранству на Департману за историју Филозофског факултета у Нишу и сл. Уз све наведено, Филозофски факултет учествује, такође и у контроли квалитета наставног процеса, чији се резултати прикупљају, усвајају и објављују у Годишњем извештају о раду Комисије за обезбеђивање квалитета (Прилог), Годишњем извештају о раду Филозофског факултета (Прилог), Годишњем извештају о научноистраживачком раду (Прилог). У склопу активности Факултета на овом пољу, израђују се и План активности за наредну школску годину (Прилог) и исти се усваја на седници Наставно-научног већа. Питања везана за доступност плана реализације наставних и других активности предвиђених студијским програмима у надлежности су продекана за наставу, Комисије за унапређење квалитета и шефа Службе за наставу и студентска питања. Све релеватне информације благовремено се објављују на интернет страници Факултета (<http://www.filfak.ni.ac.rs/>) и доступне су преко линкова студијског програма, распореда часова, испита или важних обавештења са почетне стране интернет презентације Филозофског факултета Универзитета у Нишу. У сарадњи са шефом Службе за наставу и студентска питања, продекан за наставу прати регуларност реализације наставе на свим нивоима студија и ажурност информација доступних преко интернет странице Факултета, а по потреби и предузима корективне мере.

SWOT анализа:

+++ - високо значајно, ++ - средње значајно, + - мало значајно, 0 – без значајности

Предности	Слабости
<p>* Наставници и сарадници Департмана за историју поседују висок степен научно-стручне компетентности за квалитетно обављање посла на ДАС историје+++</p> <p>* Све информације о терминима и</p>	<p>* Одржавање консултација наставника и сарадника се не прати и не контролише редовно ++</p> <p>* Незаинтересованост студената за похађање консултација у данима када немају наставу датог предмета или дан</p>

<p>плановима реализације наставе и консултација, распореду полагања испита објављени су на интернет страници Факултета +++</p> <p>* Методе наставног рада усаглашене су са дефинисаним исходима учења на ДАС++</p> <p>* Наставни рад се заснива на интерактивном учешћу студената у наставном процесу ++</p> <p>* Информације о студијском програму, плану и распореду наставе доступне су на огласној табли и сајту Факултета и уредно се ажурирају, транспарентне су и пружају јасне и прецизане актуелне информације +++</p> <p>* Системски се прати квалитет наставе и предузимају се корективне мере за његово унапређење +++</p>	<p>предавања није дан непосредно пре или после наставе ++</p> <p>* Недовољна посвећеност дела наставног особља организовању ваннаставних активности за студенте и промоцији историје као науке++</p>
Могућности	Опасности
<p>* Континуирано и систематско усавршавање наставника и сарадника у области теоријско-методолошких, педагошких и дидкаичко-методичких компетенција +++</p> <p>* Унапређивање стања у области учења на даљину ++</p> <p>* Опремање учионица савременим средствима за рад и за усавршавање метода које у наставни ++</p> <p>* Унапређивање сарадње са образовним институцијама, институтима и домаћим и иностраним културним центрима, из које би као резултат проистекло и побољшање квалитета наставног процеса +</p>	<p>* Недостатак финансија за модернизацију наставног процеса и адекватну подршку процесу реформе ++</p> <p>* Потреба за системским решењем питања <i>Стручне праксе</i> чији се обим према новим стандардима за акредитацију утростручује +++</p>

Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 5:

На основу изложеног, констатује се да Департман за историју Филозофског факултета Универзитета у Нишу испуњава све критеријуме Стандарда 5 када је реч о ДАС историје, с тим да ће у наредном периоду наставити да унапређује систем обезбеђења квалитета, нарочито квалитета наставе, имајући у виду наведене слабости и опасности приказане у SWOT анализи. Сходно томе, могли би се издвојити

неки кључни задаци и активности које ће предузети Департман за историју:

- Плански и континуирано радити на спровођењу едукација наставника и сарадника у циљу побољшања наставног процеса на ДАС историје. Посебна пажња усмериће се на мотивацију наставника и сарадника да узму учешће у активностима, семинарима, едукативним програмима и пројектима који би допринели развоју њихових стручних, психолошко-педагошких и дидактичко-методичких компетенција неопходних за рад у високошколској настави. Потребно је актуелизовати образовне потребе наставника за наставу на ДАС историје.

- члан Департмана за историју у Комисији за унапређење квалитета ће у наредном периоду посебну пажњу усмерити на тежњи ка усавршавању процедура за праћење и вредновање квалитета наставног процеса.

- Неопходно је да се настави са праћењем квалитета наставног процеса у оквиру квалитет реализације наставног процеса, пре свега у домену наставних садржаја и метода, када се све ово испуни, ваљноје укупити све да буде у складу са утврђеним исходима учења и циљевима предмета.

- Потребно је континуирано подстицати студенте историје, преко Студентског парламента и Студента продекана, на активније учешће у осмишљавању и организовању анкетања студената, и то у свим фазама процеса.

Показатељи и прилози за стандард 5:

[Прилог 5.1.](#) Анализа резултата анкета студената о квалитету наставног процеса

[Прилог 5.2.](#) Процедуре и поступци који обезбеђују поштовање плана и распореда наставе.

[Прилог 5.3.](#) Доказ о спроведеним активностима којима се подстиче стицање активних компетенција наставника и сарадника

Стандард 7: Квалитет наставника и сарадника

Квалитет наставника и сарадника обезбеђује се пажљивим планирањем и избором на основу јавног поступка, стварањем услова за перманентно усавршавање и развој наставника и сарадника и провером квалитета њиховог рада у настави.

Поступци обезбеђења квалитета у погледу научних и стручних, педагошких и личних компетенција наставника и сарадника, којих се придржава Департман за историју, дефинисани су *Правилником о стандардима и поступцима обезбеђења квалитета* (Прилог) и обухватају: вођење адекватне кадровске политике, прецизно дефинисање и поштовање критеријума за избор наставника и сарадника, систематско праћење и подстицање научноистраживачког и стручног рада и развијање и усавршавање педагошких и методичких компетенција наставника и сарадника. Установа је дужна да пружи адекватну подршку развојним капацитетима наставника и сарадника Департмана за историју и омогући квалитетно, стимулативно и повољно академско окружење и адекватне финансијске услове за њихово усавршавање, а све у циљу развијања могућности научног истраживања, али и осавремењивања наставних компетенција. Неки од начина којима Факултет то постиже су: (1) Информисање о могућностима за професионални раст и развој наставника и сарадника кроз стручно усавршавање (актуелни конкурси, прилике за коришћење стипендија и других потенцијалних материјалних ресурса, одржавање научних и стручних скупова и конференција) у земљи и иностранству; (2) Библиотека поседује велики број јединица потребних за наставу историје на ДАС, на факултету постоји приступ савременим електронским базама података и развијена могућност за коришћењем савремених информационо-комуникационих технологија; (3) Департман за историју је иницирао сарадњу са Институтом за савремену историју; (4) На Департману за историју учестало је одобравање одсуства са наставе ради професионалне надоградње, стручног и научног усавршавања, остваривања студијских посета и боравака, партиципације на научним и стручним конференцијама у земљи и иностранству, одржавања предавања по позиву и гостујућих предавања.

Квалитет наставника и сарадника на Департману за историју обезбеђује се пажљивим планирањем и јавним поступком избора наставника и сарадника. Критеријуми за избор и заснивање радног односа наставника и сарадника предвиђени су *Законом о високом образовању, Препорукама Националног савета за високо образовање, Статутом Универзитета, Статутом Факултета, Правилником о условима и поступку стицања звања и заснивања радног односа наставника Универзитета у Нишу, Ближим критеријумима за избор у звања наставника Универзитета у Нишу* (пречишћен текст, од 28.02.2020.), *Правилником о условима, начину и поступку стицања звања у заснивања радног односа сарадника Филозофског факултета у Нишу, Правилником о избору у звања сарадника Филозофског факултета у Нишу* (пречишћен текст, од 23.01. 2019.), *Правилником о допунском раду наставника* и другим релевантним актима (Прилог). Ближи услови за избор у звања у пољу друштвено-хуманистичких наука утврђени су *Ближим критеријумима за избор у звања наставника Универзитета у Нишу* и наведеним правилником. Такође, вредновање резултата научног рада за друштвено-хуманистичке науке одређује се сходно одредбама у том тренутку актуелног *Правилника о поступку, начину вредновања и квантитативном исказивању научноистраживачких*

результата истраживача („Службени гласник Републике Србије“, бр.24/2016 и 21/2017. Прилог).

Поступак избора у звање и заснивање радног односа наставника или сарадника је јаван и отворен. Доступан и подложен испитивању, праћењу и провери стручне и шире јавности. Током процедуре избора Факултет следи и поштује прописане услове и поступке оцењивања научноистраживачке и педагошке активности и компетентности наставника и сарадника. Поред стриктног поштовања изборне процедуре и временског трајања исте, у складу са Законом се током изборне процедуре као лица пријавених на конкурс између осталог вреднују 4 аспекта рада наставника– резултати научноистраживачког рада (сходно звању), ангажовање у развоју наставе и делатности Факултета, резултати педагошког рада наставника или сарадника, и за наставнике, резултати у обезбеђивању научно-наставног подмлатка на Факултету. Показатељи квалитета сваког од ових аспеката јасно су спецификовани одговарајућим правилницима Универзитета и Факултета. О испуњености услова за избор академска и шира јавност може се информисати увидом у *Извештаје* којим се наставници и сарадници предлажу за избор у звања, који се стално ажурирају и који су доступни на интернет страници Факултета (<https://www.filfak.ni.ac.rs/izbor-u-zvanja?start=0>), и то током читаве године. Јавност се истим путем може упознати и о још другим активностима везаним за изборну процедуру наставника, као што су подаци о приступним предавањима уведеним од 2018. године за кандидате који се по први пут бирају у наставничка звања а којим се посебно вреднују педагошке способности и смисао за наставни рад кандидата за избор у наставничко звање (<https://www.filfak.ni.ac.rs/pristupna-predavanja>). Подаци о наставницима и сарадницима Факултета доступни су јавности на интернет страници Факултета унутар сваког департмана, а саставни део ових података чини и *Књига наставника*, односно научне, уметничке и стручне квалификације наставника. Профилом сваког наставника обухваћен је и комплетан списак публикованих референци наставника, до кога се долази линком који води ка апликацији НПАО – Научне публикације и уметничке референце академског особља Универзитета у Нишу (на пример, <https://npao.ni.ac.rs/filozofski-fakultet/943-dejan-antic>).

Филозофски факултет у сталном радном односу има укупно 123 наставника и 66 сарадника тако да однос укупног броја студената који се уписују на акредитованим студијским програмима 3453 (докторске академске студије – $51 \times 3 = 153$) према 123 наставника износи 0.03 . У сталном радном односу Филозофски факултет тренутно има укупно 34 наставника у звању редовних професора, 34 наставника у звању ванредних професора, 53 наставника у звању доцент, и 2 наставника страног језика. Филозофски факултет упослио је по уговору о допунском раду (ангажовању) укупно 17 наставника, и то: 1 професора емеритуса, 9 редовних професора, 5 ванредних професора и 2 доцента. Говорећи о структури сарадника, на Факултету је тренутно запослено укупно 66 сарадника и то: 4 сарадника у звању виши лектор, 7 сарадника у звању лектор, 37 асистената, 2 сарадника у звању сарадник у настави и 16 сарадника у звању истраживач приправник. Структура наставног особља према звањима и према департманима доступна је на адреси: <https://www.filfak.ni.ac.rs/nastavno-osoblje> Департман за историју чини укупно 8 наставника (1 редовни професор, 4 ванредна професора, 3 доцента), 3 сарадника (1 асистент и 2 истраживача-приправника) и 3 предавача ван радног односа. Имајући у

виду однос према укупном броју наставника и сарадника, Департман за историју учествује са 7,44% наставника и 6,97% сарадника у односу на број наставника и сарадника у једнаким звањима са пуним радним временом на Факултету. Ова слика је нешто другачија када се посматра укупан број наставника и сарадника, где Департман за историју чини 7,32% од укупног броја наставника и 4,54% од укупног броја сарадника Филозофског факултета. Проценат је у другом случају нешто нижи, имајући у виду да на Департману нису запослени наставници страних језика, сарадници у настави, лектори и виши лектори. На Департману за историју нема наставника ангажованих по уговору. Број наставника усклађен је и према њиховом оптерећењу (сагласно стандардима за акредитацију) и према стручности односно компетентности за дату област, односно ужу научну област. Структура наставног особља Департмана за историју омогућава неометано, потпуно и квалитетно одржавање наставе и испитних активности, али оставља простора и за могућа побољшања кадровске структуре. Департман за историју је потпуно оспособљен за реализацију докторских академских студија у погледу потребног броја наставника који испуњавају услове за реализацију наставе на овом нивоу студија и наставника који могу бити ментори докторандима, за све главне епохе историје (стари, средњи и нови век и савремену историју). Праћење и оцењивање квалитета научноистраживачке и стручне активности наставника и сарадника врши се редовно у поступцима њиховог избора у звања, где се, у складу са одговарајућим прописима и актима Факултета и Универзитета, посебно вреднују резултати научног и истраживачког рада наставника. Праћење квалитета остварује се и преко њихове обавезе да крајем године подносе извештаје о научном и стручном усавршавању који се разматрају и усвајају на седницима департмана и на седници Наставно-научног већа. Наставници и сарадници Филозофског факултета дају свој допринос и у погледу стручног усавршавања наставника. Примера ради, према Одлуци о одобравању плаћеног одсуства, коју је донело Наставно-научно веће Филозофског факултета у Нишу, на седници одржаној (број Одлуке 311/1-8-3-01), и у складу с потписаним уговором о реализацији Програма Ерасмус+, о сарадњи између Универзитета у Нишу и Универзитета Монтањ у Бордоу (Montaigne University Bordeaux), проф. др Ирена Љубомировићћ учествовала је у пројекту мобилности наставника на основу Уговора о наставничкој мобилности (Staff Mobility for Teaching Mobility Agreement), који су одобрили надлежни две партнерске институције. У периоду од 11. до 18. марта 2018. године боравила је на Универзитету Монтањ у Бордоу у Француској и одржала предавања на енглеском језику. Часови су одржани у оквиру курса епиграфике студентима мастер студија студијског програма историја и археологија и обрађене су две тематске целине: Naissus in the III and IV century - Sources (epigraphic sources) and Literature; Archaeological finds; Naissus- Roman municipium; the Road Network in the City Territory; Military organisation; Society and Economy; Roman Emperors in Naissus; Religion; Mediana - Imperial Palace and the Center of Economic life. Development of Serbian historiography (Nikola Vulic - historian, archaeologist and classical philologist-Contribution to the Study of World Historiography; Nikola Vulic and the development of antique epigraphy). Посредством професора Francis Tassaux и Jérôme France упознала се радом Института за археологију, посетила библиотеку и имала увид у библиотечки фонд. У оквиру програма Ерасмус+ професор Francis Tassaux посетио је Филозофски факултет и у недељи департамана за историју (14-18. маја 2018.) одржао предавања студентима основних студија

историје.

Процена квалитета педагошких и дидактичко-методичких способности наставника и сарадника редовно се остварује у поступцима њиховог избора у звања, где се, сагласно прописима и актима Универзитета у Нишу и Филозофског факултета, посебно евалуира удео кандидата у развоју наставе и других делатности Факултета, резултати педагошког рада, али и резултати постигнути у обезбеђивању и развоју научно-наставног подмлатка, чему се придружује и мишљење Студентског парламента о оцени педагошког рада наставника и сарадника, а које је неизоставни део изборне процедуре. У оцени педагошког рада наставника се, међутим, не могу узимати у обзир једино резултати студентских евалуација, већ и остали елементи педагошког рада наставника дефинисани *Правилником о стандардима и поступцима за обезбеђење квалитета*, као што је ангажовање наставника у ваннаставним активностима, стручним пројектима, учешће у развијању и осавремењивању постојећих курсева на студијским програмима, конципирање и креирање нових наставних предмета, што је посебно приметно у годинама (ре)акредитације студијских програма, као и учешће у едукативним наставним програмима. Поменути *Правилник* упућује на одређене активности и дужности које дају потпунију слику педагошког рада наставника: (1) организовање наставног процеса усмереног ка остваривању исхода образовања и исхода учења, (2) примена савремених наставних метода, (3) примена интерактивних метода у настави и провери знања, (4) коришћење савремене информационо-комуникационе технологије у настави, (5) перманентно иновирање наставног процеса, (6) схватање, размивање и уважавање индивидуалних разлика међу студентима и развијање кооперативног односа са њима, (7) константно подстицање самосталности и континуитета у раду студената и преузимања одговорности за сопствено образовање и прогрес. Могло би се рећи да наведене активности уједно представљају одређене принципе рада и функционисања Факултета у погледу праћења и процене квалитета наставника и сарадника.

Име и презиме	Звање	Назив и број пројекта, очекивано трајање	Руководилац и институција која је носилац пројекта
Славиша Недељковић	ванредни професор	Српска нација – интегративни и дезинтегративни процеси (Ев. бр. 177014).	Руководилац: проф. Радош Љушић Реализатори: Филозофски факултет у Београду Филолошки факултет у Београду Филозофски факултет у Нишу
Ирена Љубомировић	ванредни професор	Хришћанска култура на Балкану у средњем веку: Византијско царство, Срби и Бугари од 9. до 15. века	Филозофски факултет у Београду, Влада Станковић

		177015			Срби
Мирослав Пешић	ванредни професор	Модернизација Западног Балкана 177009	Проф. Др Никола Самарџић, Филозофски факултет, Београд		Мин во за техн разв Репу Срби
Милош Ђорђевић	ванредни професор	Модернизација Западног Балкана (177009), јануар 2020..	Проф. др Никола Самарџић, Филозофски факултет, Универзитет у Београду		Мин во п и техн г ра Срби
Јасмина Шаранац Стаменковић	доцент	Хришћанска култура на Балкану у средњем веку: Византијско царство, Срби и Бугари од 9. до 15. века 177015	Филозофски факултет у Београду, Влада Станковић		Мин во за техн разв Репу Срби
Јасмина Шаранац Стаменковић	Доцент	Ниш и Понишавље у антици и средњем веку бр. 0-17-18	Проф. др Ирена Љубомировић, Огранак САНУ у Нишу		САН.
Јасмина Шаранац Стаменковић	Доцент	<i>Contemporaneity of Medieval Past: Byzantium and Medieval Balkans in Historiography and Politics of the Contemporary World</i>	Др Драгољуб Марјановић, научни сарадник, Филозофски факултет Универзитета у Београду		Мин во п наук техн г Репу Срби
Дејан Антић	доцент	Традиција, модернизација и национални идентитет у Србији и на Балкану у процесу европских интеграција	Филозофски факултет у Нишу, Љубиша Митровић		Мин во за техн разв Репу Срби
Владимир Алексић	доцент	Насеља и становништво српских земаља у позном средњем веку (XIV-XV век) - (ев. бр. 177010)	Проф. Синиша Мишић, Филозофски факултет Ниш		Мин вао прос наук техн г Репу Срби
Сви запослени		Историјско наслеђе Балканског полуострва кроз векове (од антике	Филозофски факултет у Нишу, доц. др Дејан Антић		Фил факу Ниш

		до савременог доба), бр. 183/1-16-6-01		
<p>Интерни пројекат Департмана за историју Филозофског факултета у Нишу Историјско наслеђе Балканског полуострва кроз векове (од антике до савременог доба), бр. 183/1-16-6-01, тренутно је у фази мировања због короне.</p> <p>Финансијским планом обухваћено научно и стручно усавршавање наставника и сарадника те средства која факултет улаже у том погледу, иако недовона наставницима и сарадницима ипак представљају помоћ и подршку за професионални развој.</p> <p>SWOT анализа:</p> <p>+++ - високо значајно, ++ - средње значајно, + - мало значајно, 0 – без значајности</p>				
Предности		Слабости		
<p>* У избору наставника и сарадника на МАС историје поштује се јасно дефинисана политика Филозофског факултета у праћењу и вредновању њиховог квалитета и има јасно дефинисану политику праћења квалитета наставника и сарадника +++</p> <p>* Услови избора наставника и сарадника прецизно су одређени, а целокупан поступак избора доступан је јавности +++</p> <p>* Департмана за историју наставу на ДАС историје изводи квалитетатану и компетентану, педагошки, дидактички и методичку наставу, уз помоћ оспособљеног наставног кадра са одговарајућим академским референцама из оласти историје +++</p> <p>* Наставни кадар Департмана за историју је према броју и квалитету усклађен потребама реализације наставних и научних активности на свим студијским програмима +++</p> <p>* Присутна је тежња наставника и сарадника ка сталном побољшању научне и стручне компетентности ++</p> <p>* Наставно-научно веће и Комисија за унапређење квалитета уважавају мишљења студената о педагошком раду наставника и сарадника +++</p> <p>* Департман за историју је повезан са</p>		<p>* Недовољна, често ограничена финансијска средства за континуирано усавршавање наставника и сарадника у иностранству, која зависе од оснивача +++</p> <p>* Критеријуми за избор у звања наставника и сарадника често се мењају +++</p> <p>* Могућа необјективност студената у процени педагошког рада наставника и сарадника услед сумње у анонимност анкетирања +</p>		

<p>Институтом за савремену историју, Мезејем у Лесковцу, Музејем у Нишу и другим институцијама из области историје на домаћем и међународном простору ++</p> <p>* Учешће у домаћим и међународним пројектима и програмима мобилности наставника +++</p> <p>* Запажени резултати и активности наставника и сарадника у образовним и развојним пројектима међународног карактера +++</p> <p>* Повезаност Департмана за историју са Институтом за савремену историју, Музејем у Лесковцу, Музејем у Нишу на реализацији заједничких или сопствених пројеката (а на основу потписаних споразума или протокола о сарадњи између Департмана за историју и професионалних удружења и институција) ++</p>	
Могућности	Опасности
<p>* Факултет је отворио могућности наставницима и сарадницима за студијске посете, мобилности и студијска путовања у циљу стручног усавршавања и пројекатске размене са колегама сродних факултета у земљи и Европи ++</p> <p>* Развијање постојећих облика сарадње и заснивање нових облика сарадње на домаћем и међународном простору +++</p> <p>* Интензивирање већ успостављене регионалне повезаности Филозофских факултета и проширивање на размену наставника и побољшање квалитета наставе +++</p> <p>* Интензивније усавршавање наставника у иностранству +++</p> <p>* Укључивање младих дипломираних студената из дијаспоре који раде у струци у програме сарадње ++</p>	<p>* Преоптерећеност неких наставника часовима и другим активностима онемогућава њихово адекватно научно и стручно усавршавање ++</p> <p>* Незадовољавајућа економска ситуација и недовољан прилив средстава од оснивача која би се усмерила ка научном и стручном усавршавању кадрова +++</p> <p>* Недоступност фондова Европске Уније за усавршавања наставника и сарадника у дужем временском периоду (3 месеца, 6 месеци)</p> <p>* Редуковане могућности прилива новог научног и наставног кадра услед забране запошљавања ++</p> <p>* Недовољна информисаност студената о систему обезбеђења квалитета, посебно квалитета наставног кадра ++</p> <p>* Један број наставника у области</p>

	<p>друштвено-хуманистичких наука, због специфичности научне области (какве су на пример историја и српски језик), објективно није у могућности да публикује радове у референтним часописима, посебно оним признатим на светским листама ++</p> <p>* Неиспуњавање критеријума за избор у звања наставника на специфичним студијским програмима може угрозити функционисање и опстанак тих програма ++</p>
--	--

Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 7:

Захтеви Стандарда 7 који се односе на Департман за историју су великим делом испуњени. И даље, међутим, постоје области на којима би се у будућности могло темељније радити, првенствено у тежњи за самосталним решењима, са ослоном на оснивача и Универзитета, али уз што веће самостално ангажовање и иницијативу Департмана за историју.

То би, у перспективи значило, усмеравање енергије на осмишљавање нових предмета на докторским академским студијама, који би додатно разложили историју као науку и понудили будућим студентима савременије и атрактивније усмерење на докторским академским студијама.

Додатни циљ департмана је да се омогући студентима докторских студија лакши приступ институцијама архива. У домену педагошког рада наставника, такође би требало оријентисати се на спровођење разноврсних начина евалуације који би дали потпунији увид у деловање сваког наставника и сарадника, путем самовредновања наставника, процене очекивања студената на почетку и на крају курса, вредновања од стране колега, анкетирања дипломираних студената.

Значајан допринос унапређењу квалитета наставника и сарадника Департмана за историју могу дати и размене искустава наставника и сарадника сличних институција у земљи и иностранству.

Планско, систематско и континуирано подстицање унапређења квалитета научних радова наставника и сарадника, уместо квантитета и, у складу с тим, развој одговарајуће стратешке подршке при публикавању квалитетних радова, имало би суштински значај.

Показатељи и прилози за стандард 7:

Табела 7.1. Преглед броја наставника по звањима и статус наставника у високошколској установи (радни однос са пуним и непуним радним временом, ангажовање по уговору)

Табела 7.2. Преглед броја сарадника и статус сарадника у високошколској установи (радни однос са пуним и непуним радним временом, ангажовање по уговору)

Прилог 7.1. Правилник о избору наставника и сарадника

Прилог 7.2. Однос укупног броја студената (број студената одобрен акредитацијом помножен са бројем година трајања студијског програма) и броја запослених наставника на нивоу установе

Стандард 8: Квалитет студената

Квалитет студената се обезбеђује селекцијом студената на унапред прописан и јаван начин, оцењивањем студената током рада у настави, перманентним праћењем и проверавањем резултата оцењивања и пролазности студената и предузимањем одговарајућих мера у случају пропуста.

Опис

Квалитет студената је једно од основних подручја стратешких настојања обезбеђивања квалитета Филозофског факултета у Нишу и Департману за историју. Главни показатељи квалитета су: (1) одабир приликом уписа, (2) однос броја уписаних према броју дипломираних студената, (3) дужина трајања студија, тј. ефикасност студирања, (4) успех студената (просечна оцена), (5) број студената ангажованих у наставном процесу (демонстратори, сарадници у настави, асистенти), (6) број награђиваних студената, (7) број студената који учествују на научним конференцијама, (8) број студената који користе стипендије, (9) број студената који су уписали докторске студије.

У циљу обезбеђивања квалитета студента, Филозофски факултет у Нишу потенцијалним и уписаним студентима историје, на сва три нивоа студија, благовремено и тачно обезбеђује све релевантне информације и податке повезане са студијским програмима и процесом студирања. Осим благовремености и поузданости, ове процесе карактеришу јавност и доступност информација која се обезбеђује објављивањем на званичној интернет страници Факултета и на огласним таблама. Начин одабира студената за упис на студијске програме Филозофског факултета је прецизно утврђен *Законом о високом образовању, Статутом Универзитета у Нишу, Правилником о упису студената на студијске програме Универзитета у Нишу, Статутом и Правилником Филозофског факултета у Нишу*. При одабиру кандидата се, у складу са законом, вреднују резултати постигнути у претходном школовању и резултати постигнути на пријемном испиту. Након што на снагу буду ступиле одредбе новог Закона, који предвиђа државну матуру, кандидати ће бити уписивани на основу ближих критеријума које приписује овај Закон и остали акти надлежних институција (Универзитета и Факултета). Број студената на Департману за историју Филозофског факултета у Нишу одржава однос броја студената у односу на укупан број у складу са програмом и стандардима факултета, а имајући у виду да је један од укупно тринаест департмана, број студената се креће у задовољавајућем распону, како је изражено и у табели 8.4.

Филозофски факултет у Нишу, пре годишњег конкурса за пријем нових студената, објављује на интернет страници (<https://upis.filfak.ni.ac.rs>) све информације о начину одабира нових студента, условима за упис на студије, начину бодовања успеха из претходног школовања и полагања пријемног испита и о начину бодовања појединих делова пријемног испита. Наведене информације доступне су у Информатору за упис свих нивоа студија Филозофског факултета у Нишу (<https://upis.filfak.ni.ac.rs/osnovne-akademske-studije/informator>) и Брошура за упис на основне академске студије (<https://upis.filfak.ni.ac.rs/osnovne-akademske-studije/brosure-za-upis>). Начин полагања пријемног испита и рангирања кандидата на свим нивоима студија регулисан је *Правилником о пријемном испиту* (Прилог), чији су саставни део и упутства која су дежурни на пријемном испиту дужни да прочитају кандидатима, а која прецизно регулишу начин попуњавања тестова, обезбеђивање

анонимности кандидата, обезбеђивање регуларности пријемног испита, и слично. Након пријемног испита, сачињава се јединствена ранг листа кандидата према укупном броју бодова – из претходног школовања и са пријемног испита. По истеку рока за подношење приговора и након решавања евентуално поднетих приговора, формира се коначна ранг-листа кандидата за упис у прву годину студијског програма. Редослед кандидата за упис на Докторске академске студије дефинисан је *Правилником о докторским академским студијама* (Прилог). Кандидати се могу уписати на студијски програм ДАС историје у статусу студента који се финансира из Буџета Републике Србије (статус буџетског студента) или студента који сам финансира студије (статус самофинансирајућег студента. Могућ је и упис лица која имају статус студента истоветних и сродних студијских програма, ако остваре услове предвиђене Статутом и одговарајућим правилницима Универзитета у Нишу и Филозофског факултета. На Департману за историју у оквиру студијског програма ДАС акредитован је број од 3 студента, од чега је 1 акредитовано буџетско место и 2 места за самофинансирајуће студенте.

Студенти су унапред упознати са обавезом да активно прате наставу. Што је и происни *Статутом Филозофског факултета* у Нишу. Тиме они стичу одређени број кредита (изражен у поенима) и а то утиче на формирање коначне оцено, у складу са *Правилником о полагању испита и оцењивању на испиту*(Прилог). Студентима је стављена на располагање сва просторна, техничка и кадровска опремљеност. Оцењивање студената је утврђено по критеријумима, правилима и процедурама. (*Правилником о полагању испита и оцењивању на испиту* (Прилог)). Увидом у силабусе и кроз повремене студентске евалуације прате се садржај и елементи оцењивања. (такође и на основу параметара пролазности на испитима, успешности студената и ефикасности студирања. За коректно и професионално понашање наставника током оцењивања студената студентима су пружене гаранције. Објективност, етичност, доследност, демократичност и академски коректан однос према студенту јесу одлике професионалног понашања наставника). О томе се добијају и тумаче подаци захваљујући студентском анкетирању на крају сваког семестра, и систематичним праћењем и проверавањем оцено студената по предметима и по годинама. У колико дође до учесталих неправилности у оцењивању, предузимају се адекватне мере да се неправилности отклоне.

Разни облици студентског организовања и ангажовања имају знатну улогу у области обезбеђивања квалитета студија студената. Студенти Филозофског факултета организовани су кроз Студентски парламент и Савез студената, где запажену активност остварују и бележе изузетне резултате студенти историје, под чијом је управом склопљен низ споразума са другим факултетима и другим организацијама и организован велики број стручних и рекреативних екскурзија, излета и гостовања. Осим кроз наведене организације, студенти своје активности у овом домену реализују и кроз низ других форми, у виду секција, хуманитарних акција, све до нивоа активног учешћа у телима факултетског организовања и одлучивања. Портал о Студентском парламенту и Савезу студената је јавно доступан на сајту Факултета, а ова тела, како би се приближили што већем броју студената и других интересената, информације о својим активностима објављују и преко друштвених мрежа. Тежећи да обезбеди унапређивање квалитета у области вођења каријере, на Филозофском факултету је основана и Канцеларија за развој каријере и подршку студентима (<https://www.filfak.ni.ac.rs/organizacija/kancelarija-za-razvoj->

[karijere-i-podrsku-studentima](#)], чија делатност је поред основног циља, садржаног у називу усмерена и на праћење потреба читаве студентске популације и пружања подршке студентима у вези са разноврсним тешкоћама током студирања.

SWOT анализа:

+++ - високо значајно, ++ - средње значајно, + - мало значајно, 0 - без значајности

Предности	Слабости
<ul style="list-style-type: none"> * Процедура пријема студената ДАС историје је јасно дефинисана и поштује се без изузетка +++ * Департман за историју обезбеђује једнакост и равноправност студената у сваком погледу, укључујући и студенте са посебним потребама +++ * Департман за историју активно сарађује са Канцеларијом за развој каријере и подршку студентима током целе године стоји на располагању студентима у погледу каријерног вођења али и решавања било каквих проблема везаних за студије ++ * Све информације о ДАС историје доступне су и редовно се ажурирају на сајту Факултета и огласној табли департмана за историју +++ * Процедуре и критеријуми оцењивања доступни су како у оквиру релевантних и јавно доступних правилника, тако и у оквиру силабуса појединачних предмета на ДАС историје +++ * Чланови департмана у оквиру Центра за унапређење квалитета континуирано врше анализу метода и критеријума оцењивања по предметима, програмима и годинама студија и предлаже корективне мере за превазилажење мањкавости програма ДАС историје +++ * Резултати студентске евалуације показују завидан ниво усклађености метода оцењивања са исходима студијског програма ДАС историје ++ 	<ul style="list-style-type: none"> * Пасивност одређеног броја студената у наставном процесу ++ * Приметно је мање интересовање за упис на основним и мастер академским студијама. Ово је, у великом броју случајева, питање екстерних фактора, на које Департман не може да увек има утицаја ++ * Недовољно прецизан систем награђивања студената који постигну изванредне резултате током студирања, што може бити изазвано и не увек могућем упоређивању успеха између различитих департмана ++

<ul style="list-style-type: none"> * Радне групе Центра за унапређивање квалитета прате и анализирају пролазност мастер студената историје по предметима, програмима и годинама студија, као и објективност и принципијелност наставника у процесу оцењивања ++ * Постоји развијена мрежа студентског организовања и висок ниво њиховог учествовања у одлучивању кроз учешће у раду свих најважнијих органа Факултета +++ 	
Могућности	Опасности
<ul style="list-style-type: none"> * Подстицање такмичарског духа студената путем стипендирања од стране Факултета, награђивања и сл. ++ * Обезбеђење адекватних учила за студенте са инвалидитетом ++ * Подизање степена међународне мобилности студената ++ * Унапређивање сарадње са институцијама ради запошљавања успешних студената након завршеног факултета, чиме би се подигао степен мотивације код студената ++ * Унапређивање квалитета студентата могуће је систематичним уређивањем политике вредновања ваннаставних активности студената ++ * Интензивнијом сарадњом између Тима за промоцију Факултета са Студентским парламентом у промотивним активностима Факултета, омогућило би се матурантима да се упознају са квалитетом студија из перспективе студената ++ * Интензивирати промоцију студијског програма историје и приближити предности тих студијских програма будућим студентима ++ * Наставити анализирање пролазности и оцењивања, како би се тај критеријум 	<ul style="list-style-type: none"> * Недостатак средстава за попутно осавремењивање наставног процеса ++ * Укидање пријемног испита се може негативно одразити на селекцију студената приликом уписа +++ * Мотивација студента за учешће у ваннаставним активностима директно је повезана са системом вредновања ваннаставних активности +++ * Још увек недовољно укључивање студената у промотивне активности Факултета може довести до мањег броја пријављених кандидата за упис на Филозофски факултет +++ * Због смањеног броја буџетских места (посебно на мастер студијама) долази до осипања студената и њиховог одласка на друге факултете ++

Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 8:

- Обезбедити веће учешће студената у активностима Департмана, кроз непосредно учествовање у обликовању стандарда квалитета у областима дефинисања исхода учења, дефинисања и усаглашавања садржаја, стандарда оцењивања и начина вредновања предиспитних обавеза;
- Вршити систематско планирање и програмирање поступака који имају за циљ мотивисање студената за активније и редовније учествовање у наставним и ваннаставним активностима и укључивати студенте у научноистраживачке пројекте;
- Радити на унапређењу услова за повећање степена пролазности на предметима код којих је утврђена ова мањкавост организовањем допунских консултација и скраћених и додатних курсева, уз истовремено награђивање студената који су током студија постигли изванредне резултате;
- Унапредити рад и активности формираног Савета послодаваца и Мрежа наставника и сарадника ради обезбеђивања квалитета студија и студената и непосредног повезивања образовања са светом рада и продубљивати сарадњу са Националном службом за запошљавање као важног субјекта чији подаци треба да буду полазна основа за развој наставног програма;

Показатељи и прилози за стандард 8:

[Табела 8.1.](#) Преглед броја студената по степенима, студијским програмима и годинама студија на текућој школској години

[Табела 8.2.](#) Стопа успешности студената. Овај податак се израчунава за студенте који су дипломирали у претходној школској години (до 30.09) а завршили студије у року предвиђеном за трајање студијског програма

[Табела 8.3.](#) Број студената који су уписали текућу школску годину у односу на остварене ЕСПБ бодове (60), (37-60) (мање од 37) за све студијске програме по годинама студија

[Прилог 8.1.](#) Правилник о процедури пријема студената

[Прилог 8.2.](#) Правилник о оцењивању

[Прилог 8.3.](#) Процедуре и корективне мере у случају неиспуњавања и одступања од усвојених процедура оцењивања

Стандард 9: Квалитет уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса

Квалитет уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса се обезбеђује доношењем и спровођењем одговарајућих општих аката.

Доношењем, имплементирањем и спровођењем општих аката установе Филозофски факултет ажурно и у потребној количини обезбеђује студентима уџбенике и другу литературу неопходну за квалитетно праћење и савладавање садржаја предвиђених планоцима Департмана за историју у оквиру ДАС. У складу са најновијим трендовима у науци, врши се континуирана набавка савремене научне и стручне литературе која наставницима и сарадницима омогућава да прате најновија историографска достигнућа и у складу с тим осавремењују наставу. Стандарди квалитета литературе, уџбеника и библиотечких и информатичких ресурса на Факултету, као и мере и поступци за праћење и унапређивање њиховог квалитета, дефинисани су *Статутом Факултета, Правилником о уџбеницима Филозофског факултета* (бр.470/1-4 од 19.12.2007), *Правилником о уџбеницима Универзитета у Нишу* (бр. 8/16-01-004/08-006 од 20.05.2008), као и *Правилницима о издавачкој делатности Универзитета у Нишу* (бр. 8/16-01-003/07-005 од 29.05.2007) и *Правилником о издавачкој делатности Филозофског факултета* (бр. 143/1-10-01 од 13.04.2011.)

Настава свих предмета покривена је одговарајућом литературом (уџбеници, монографије, књиге, часописи, зборници радова, хрестоматије, издања грађе) која је студентима доступна на српском и на страним језицима, а која је унапред позната и објављена у књигама предмета које се налазе на сајту Факултета. Библиотека студентима обезбеђује увид у расположиве уџбенике, релевантне библиотечке јединице и серијске публикације кроз листе доступне на web страници Факултета тј. на страници Библиотеке <https://www.filfak.ni.ac.rs/organizacija/biblioteka>. Библиотека Филозофског факултета је чланица COBISS система, те се електронски каталог публикација Факултета може прегледати и претражити путем линка <https://plus.sr.cobiss.net/opac7/bib/search?db=ffnis>. Библиотека Филозофског факултета у Нишу поседује фонд који својим обимом и квалитетом, сразмерно броју и структури корисника, одговара потребама праћења и унапређења образовног, истраживачког и научног рада студената свих нивоа студија, као и наставника, сарадника и истраживача запослених на Факултету. Фонд се перманентно допуњује путем куповине нових издања, разменом са другим библиотекама, преко пројекта Министарства културе „Откуп књига за библиотеке“ и путем поклона од издавача и аутора. Библиотека набавља штампане домаће научне часописе на предлог департмана. Страни часописи су доступни у електронском облику преко сервиса КОБСОН. Студенти могу приступити сервису са рачунара на факултету, а запослени, као и стипендисти Министарства науке, имају приступ и од куће уз одговарајуће лиценце.

Библиотека Филозофског факултета тренутно располаже књигама на српском језику (18.417), књигама на страним језицима (15.240) и књигама на језицима националних мањина (417), што чини укупно 34.074 библиотечких јединица. Када је реч о уџбеницима, уџбеници на српском језику су најбројнији (4.067), а уџбеници на страним језицима заступљени су у нешто мањем броју (2.470), што чини укупно 6.537 библиотечких јединица. Библиотека располаже монографијама на српском језику

(7.998) и монографијама на страним језицима (2.354) што чини 10.352 библиотечких јединица. Часописи на српском језику су заступљени у већем броју (1.636), док су бројни часописи на страним језицима доступни преко КОБСОН-а.

Од укупног броја библиотечких јединица категорисаних као „уџбеници“, 4,13% чине уџбеници из области историје, археологије и класичних студија, што, имајући у виду да Факултет садржи тринаест департмана, представља изузетан проценат. Овиме је потпуно покривено градиво свих предмета на студијском програму историје свих нивоа студија. Треба напоменути да се ради само о уџбеницима, а да библиотека располаже и другим врстама публикација (монографијама, историјским приручницима и лексиконима, зборницима радова, серијама приређене грађе, часописима и сл.). Известан део библиотечког фонда који се користи у настави историје и приликом припреме завршних радова је категорисан у фондовима других друштвено-хуманистичких дисциплина, при чему се првенствено мисли на литературу из области филозофије историје, теорије и методологије историје, историјске социологије и старе књижевности. Наставници Департмана за историју активно учествују у научноистраживачком и издавачком раду Факултета, што се огледа и у броју објављених публикација. Наиме, укупно 9 наставника на Департману за историју је објавило 16 књига, што Департман сврстава у ред средње заступљеног у односу на остале департмане, односно, за једну половину статистичке јединице ниже од факултетског просека, што је изузетно добар показатељ, ако се узме у обзир и старосна структура наставника Департмана за историју, из које се види да је првенствено реч о кадру млађе и средње генерације. Такође, на овом месту нису урачунати уреднички и приређивачки рад, студије и поглавља у монографијама, чиме би структура објављених радова по аутору значајно квалитативно и квантитативно била побољшана.

Правилником о стандардима и поступцима за обезбеђење квалитета предвиђене су мере и поступци за праћење и вредновање квалитета уџбеника и других наставних материјала. Поред решења о акредитацији студијских програма, о квалитету у овој области сведочи и важна чињеница да Факултет има велики број донетих правилника и општих аката који заједно чине базу за праћење, евалуацију и унапређење квалитета литературе и уџбеника. Организација и рад Библиотеке уређени су *Статутом Факултета* и *Правилником о систематизацији послова*, док је *Правилником о стандардима и поступцима обезбеђења квалитета* утврђено да се квалитет библиотечких ресурса обезбеђује редовном контролом квалитета рада библиотеке, сталним богаћењем библиотечког фонда, развојем библиотечке делатности, и иновирањем библиотечког пословања кроз имплементацију нових технологија. У саставу кабинета које користи Департман за историју (18, 121, 122, 432) смештен је део библиотечког фонда који обухвата појединачне и серијске публикације из области историје, историје уметности, археологије, класичних студија и сродних дисциплина.

Број запослених у Библиотеци, као и врста и ниво њихове стручне спреме, усклађени су са националним и европским стандардима за пружање ове врсте услуга. У Библиотеци Факултета запослено је укупно шест библиотекарки и једна књижничарка. Стручно усавршавање библиотекара у протеклом периоду било је важан аспект унапређења квалитета. Поред семинара, обука и Веб-семинара у оквиру TEMPUS пројекта и рада у COBISS-у, библиотекарке су похађале и друге радионице и семинаре у области коришћења информационих технологија и

развијања библиотечких ресурса. Све библиотекарке имају високу стручну спрему из друштвено-хуманистичке области и филологије, и положен стручни испит за библиотекаре. Библиотекарке имају лиценце потребне за рад у систему COBISS, које су стекле похађањем одговарајућих курсева у Народној библиотеци Србије (за каталогизацију монографских и серијских публикација, за каталогизацију чланака и некњижне грађе, за израду нормативних записа и електронску позајмицу). Библиотека Филозофског факултета отворена је за студенте током читавог дана, од 8 до 19:30. Један део фонда (референтне публикације, енциклопедије, речници, приручници, часописи, докторске и магистарске тезе и једини, односно последњи примерци монографских публикација) доступан је студентима за рад у читаоници, а остали део фонда студенти могу позајмљивати на 15 дана. За потребе научноистраживачког рада наставника и сарадника Факултета, библиотека обавља међубиблиотечку позајмицу из других библиотека. Библиотека сарађује са матичном Универзитетском библиотеком „Светозар Марковић“ у Београду, са Народном библиотеком Србије, Универзитетском библиотеком „Никола Тесла“ у Нишу која је задужена за стручну помоћ и координацију рада свих факултетских библиотека Универзитета у Нишу, са Универзитетском библиотеком у Крагујевцу, Библиотеком Филозофског факултета у Новом Саду и другим библиотекама. Библиотека Факултета члан је Заједнице високошколских библиотека Србије.

Иако у погледу квалитета библиотечких ресурса Факултет у великој мери задовољава Стандард 9, ипак је присутна „слабост“ у смислу недостатка простора за рад и развој Библиотеке. Иако су тренутни просторни услови за рад задовољавајући у погледу квалитета, величина простора у коме ради Библиотека ни издалека не задовољава потребе динамичног развоја Факултета, и то је област у којој ће у наредном периоду морати да се реализују најинтензивније корективне мере. Библиотека је смештена на укупно 119 м² простора, а читаоница у саставу Библиотеке, мада лоцирана на првом спрату и лако доступна свим студентима, и са условима за рад који су у сваком погледу задовољавајући (климатизација, осветљење, радни столови), има само 40 места, што је недовољно за број студената на Факултету. Такође, због недостатка простора, неки делови библиотечног фонда који се мање користе смештени су у ормане у учионицама и на ходницима. Због описаних недостатака, Факултет је предузео интензивне мере за решавање проблема простора, што ће бити приказано у оквиру SWOT анализе елемента овог стандарда.

Филозофски факултет у Нишу обезбеђује студентима неопходне информатичке ресурсе за савлађивање градива: потребан број рачунара одговарајућег квалитета, другу информатичку опрему, приступ интернету и осталу комуникациону опрему. Рачунарски центар Филозофског факултета опремљен је и организован тако да обезбеди квалитетно функционисање локалне рачунарске мреже, која је део академске мреже Србије, као и целокупне електронске опреме која се користи у наставним, научним и стручним активностима Факултета. Организација, статус и рад Рачунарског центра уређени су *Статутом Факултета, Правилником о организацији и систематизацији радних места, и Правилником о интернет сајту Факултета* (Прилог 9.5). У Рачунарском центру запослена су три стручна сарадника, од којих су два са високом стручном спремом из области електронике, информатике и компјутерских технологија. Рачунарски центар опремљен је савременим уређајима, и брине о функционисању компјутерске и електронске опреме на Факултету. Комплетна листа рачунарске и електронске опреме на Факултету дата је прилогу. У

наставне и научно-образовне сврхе, студентима и наставном особљу Факултета су на располагању три рачунарске учионице са укупно 70 (30+20+20) места, 24 мултимедијалне сале за едукацију са укупно 1.500 (од 10 до 200) места, две свечане сале и два амфитеатра. Филозофски факултет располаже и салом која поседује опрему за студије на даљину (110 места). За потребе наставе и научноистраживачког рада користи се 28 видео пројектора, као и десктоп и лаптоп рачунари, принтери и скенери. За потребе администрације на Факултету користи се адекватан број штампача и десктоп рачунара, као и сервери за приступ локалне мреже Интернету.

Рачунарски центар обезбеђује квалитет информатичко-комуникационих ресурса и активности путем администрирање локалне мреже, администрирање, ажурирање и дизајн интернет презентације Факултета, текуће одржавање софтверских и хардверских ресурса, праћење развоја информационих и комуникационих технологија, закона и стандарда, дефинисање поступка за припрему, контролу, одобравање и објављивање података на Web страницама Факултета, развој нових сервиса (администрација испитних активности, развој и имплементација наставничких и студентских форума и друго), унапређење постојећих софтверских и хардверских решења и вођење адекватне политике набавке нове рачунарске и комуникационе опреме, као и лиценцираних софтверских пакета за потребе наставе и научноистраживачког рада. Запослени у Рачунарском центру пружају помоћ наставницима, сарадницима и студентима у налажењу научних и стручних информација о рачунарском хардверу и софтверу и у решавању проблема са заштитом од неовлашћеног приступа подацима и софтверским ресурсима. Рачунарски центар примењује најновија светска и домаћа решења, стандарде и правила за коришћење информационих и комуникационих технологија. Факултет годишњим финансијским планом утврђује висину средстава намењених развоју Рачунарског центра и унапређењу информатичких ресурса. *Правилником о стандардима и поступцима за обезбеђење квалитета* утврђено је да се квалитет рада Рачунарског центра обезбеђује редовном контролом рада, побољшањем квалитета хардверских и софтверских ресурса, редовним праћењем развоја информационих и комуникационих технологија, иновирањем пословања и имплементацијом нових информационих и комуникационих технологија. Праћење квалитета рада Рачунарског центра укључује, осим анализа извештаја самог Рачунарског центра и његових корисника, и периодично анкетирање студената.

Сви кабинети (18, 121, 122, 432) су опремљени рачунарима (укупно 5) са штампачем, од чега један са скенером, док су учионице (19А, 104, 204, 212, 305, 306, 435) које користи наставно особље Департмана за историју и друге учионице и амфитеатри, у којима студенти историје прате предавања из предмета за нематичне департмане, опремљене рачунаром и пројектором.

SWOT анализа:

+++ - високо значајно, ++ - средње значајно, + - мало значајно, 0 – без значајности

Предности	Слабости
* Постоји добро развијен институционални оквир (правилници и општи акти Факултета и Универзитета у Нишу) за праћење и унапређење	* Недостатак простора опремљеног рачунарима који се не би користио у наставне сврхе, већ би омогућавао студентима да слободно и према

<p>квалитета уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса +++</p> <p>* Већина предмета је у задовољавајућој мери покривена одговарајућим уџбеницима и дидактичким средствима ++</p> <p>* Библиотечки фонд по обиму и квалитету одговара броју и структури корисника ++</p> <p>* Квалитет библиотечког фонда, особља библиотеке, организације рада и доступности библиотечких ресурса је одличан. Факултет има одличан потенцијал и за даљи развој ових библиотечких ресурса +++</p> <p>* Библиотечки фонд се развија у складу са потребама студијских програма и научноистраживачких пројеката. Набавка уџбеника и литературе врши се на захтев Већа департмана и у складу са утврђеним потребама +++</p> <p>* Постоје одговарајући информатички ресурси, како у погледу броја рачунара и пратеће опреме, тако и у погледу могућности приступа интернету и коришћења одговарајућих информација (базе података, часописи у електронском облику) ++</p> <p>* Квалитет информатичких ресурса значајно је унапређен у протеклом периоду +++</p>	<p>индивидуалним потребама користе информатичке ресурсе +++</p> <p>* Мањи број библиотечких јединица на страним језицима у односу на доступну литературу на српском језику ++</p> <p>* Проблеми у вези са темпом обнављања рачунара и пратеће опреме и набавке најновијих лиценцираних софтвера +++</p> <p>* Непостојање посебне историјске библиотеке и читаонице. ++</p>
Могућности	Опасности
<p>* Могућност лаког праћења и провере квалитета свих аспеката овог стандарда, захваљујући јасним и мерљивим параметрима +++</p> <p>* Мотивисаност наставника и сарадника да у краћим интервалима преиспитују квалитет литературе и уџбеника у силабусима, на основу различитих показатеља у реализацији студијског</p>	<p>* Непоштовање договорене динамике исељавања Департмана за хемију Природно-математичког факултета може да успори реализацију планова Филозофског факултета за адаптацију простора у овом домену +++</p> <p>* Будући да квалитет финансирања у доброј мери зависи од оснивача, а не од самог Факултета, може се десити да</p>

<p>програма, укључујући и резултате студентских анкета +++</p> <p>* Велике могућности приступа електронским информацијама преко KoBSON сервиса ++</p> <p>* Довољан број и повољна квалификациона структура запослених у Библиотеци и Рачунарском центру +++</p> <p>* Постоји одличан потенцијал за даље унапређење квалитета информатичких ресурса ++</p>	<p>финансирање у наредном периоду не буде на адекватном нивоу, што може негативно утицати на реализацију финансијског плана Факултета у погледу развијања библиотечких и информатичких ресурса ++</p>
---	---

Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 9:

Иако Филозофски факултет испуњава критеријуме наведене овим стандардом, могуће је навести списак мера и активности којим би се унапредио квалитет ове области:

- Пратити и унапређивати квалитет библиотечких ресурса. Такође, важно је континуирано уважавање принципа савремености литературе која се набавља за Библиотеку и усклађености са потребама студијских програма.

- Израдити допуну и иновирање Правилника о уџбеницима како би се побољшао квалитет уџбеника али и процедура за објављивање уџбеника. У том смислу важно је и ажурирање и иновирање *Правилника о издавачкој делатности*.

- Обезбедити рационално коришћење наменских средстава за осавремењавање библиотечког фонда имајући у виду потребу за равномерном заступљеношћу литературе за све студијске програме.

- Коришћење средстава из донација и међународних пројеката за додатно финансирање издавачке делатности и набавку литературе и информатичке опреме.

- Праћење савремености информатичких ресурса и благовремена набавка нове опреме и лиценцираних програма, као и реализација планираних активности за развијање информатичких ресурса Факултета.

- Обезбедити континуирану обуку запослених и студената у циљу ефикасног коришћења информатичких ресурса.

Показатељи и прилози за стандард 9:

[Табела 9.1.](#) Број и врста библиотечких јединица у високошколској установи

[Табела 9.2.](#) Попис информатичких ресурса

[Прилог 9.1](#) Општи акт о уџбеницима

[Прилог 9.2.](#) Списак уџбеника и монографија чији су аутори наставници запослени на високошколској установи (са редним бројевима)

[Прилог 9.3.](#) Однос броја уџбеника и монографија (заједно) чији су аутори наставници запослени на установи са бројем наставника на установи

Стандард 10: Квалитет управљања високошколском установом и квалитет ненаставне подршке

Квалитет управљања високошколском установом и квалитет ненаставне подршке се обезбеђује утврђивањем надлежности и одговорности органа управљања и јединица за ненаставну подршку и перманентним праћењем и провером њиховог рада.

Квалитет управљања високошколском установом и квалитет ненаставне подршке обезбеђује се утврђивањем надлежности и одговорности органа управљања и јединица за ненаставну подршку и перманентним праћењем и провером њиховог рада, а остварује се на темељу савремене организационе структуре и јасне поделе надлежности и одговорности међу организационим јединицама Факултета. Унутрашња организација Факултета уређена је *Статуом* и општим актима Факултета, а у складу са *Законом о високом образовању* и *Статутом Универзитета у Нишу*. Факултет своју образовну, научноистраживачку и стручну делатност остварује кроз организационе јединице задужене за:

(1) реализацију наставе и студијских програма (департмани, Центар за стране језике, лекторати);

(2) образовне и научноистраживачке програме (Центар за образовање наставника, Центар за српски језик као страни и нематерњи језик, Центар за професионално усавршавање, центри за научноистраживачки рад, лабораторије);

(3) подршку и развој образовне и научне делатности (Издавачки центар, Центар за унапређење квалитета, Канцеларија за међународну и међуинституционалну сарадњу, Канцеларија за развој каријере и подршку студентима, Библиотека, Рачунарски центар);

(4) стручне послове (Серетаријат Факултета, Кабинет декана, Служба за наставу и студентска питања, Служба за опште и правне послове, Финансијска служба, Техничка служба).

Статутом Филозофског факултета одређени су и органи факултета:

- (1) Орган управљања - Савет Факултета,
- (2) Орган пословођења - Декан Факултета
- (3) Стручни органи - већа Факултета (Наставно-научно веће, Изборно веће, Веће докторских студија, Веће департмана, Веће Центра за стране језике, Веће Центра за образовање наставника, Веће Центра за професионално усавршавање, Веће Центра за унапређење квалитета),
- (4) Студентски парламент,
- (5) Савет послодаваца.

Ингеренције и одговорности органа управљања и органа пословођења, поступак и начин њиховог рада одређени су наведеним Статутом Филозофског факултета Универзитета у Нишу бр. 124/1-01 од 02.04.2019., *Правилником о организацији и систематизацији послова на Филозофском факултету* број 117/1-01 од 23.03.2018.године и *Правилником о раду Филозофског факултета* број 147/2 од 21.04.2011 и *Уговорима о раду запослених*.

Савет факултета управља Факултетом. Конституише се уз поштовање законске регулативе, Статута Универзитета у Нишу и Статута Филозофског факултета. Рад органа управљања усмерен је на: конципирање и доношење Пословника, доношење Статута, избор и разрешавање дужности декана, изјашњавање по основу жалби против првостепених одлука декана, усвајање

финансијског плана, извештаја о пословању и годишњег обрачуна, плана коришћења средстава за инвестиције, доношење годишњег програма рада Факултета, општег акта о расподели сопствених прихода, давање сагласности сходно одлукама о управљању имовином Факултета, давање сагласности у вези са расподелом финансијских средстава, доношење одлука о формирању унутрашњих организационих јединица Факултета, избор председника и заменика председника Савета, одлучивање о висини школарине на предлог надлежног већа, годишњем извештавању оснивача о пословању, доношење општег акта о дисциплинској одговорности студената, избору екстерног ревизора финансијског пословања Факултета, усвајање стратегије обезбеђења квалитета и пратећег Акционог плана, обављање других послова у складу са законом, Статутом Универзитета и Статутом Факултета. Савет Факултета броји укупно 27 чланова, од којих је укупно 13 из редова наставног особља, односно по један представник са сваког департмана (представник Департмана за историју је проф. др Мирослав Пешић), укупно 2 члана представника ненаставног особља, 4 представника Студентског парламента Факултета и 8 представника оснивача (<https://www.filfak.ni.ac.rs/fakultet/savet>). Рад, функционисање, одлучивање, вођење седница као и друге конкретне активности Савета регулисане су *Пословником о раду Савета факултета број 181/1-4 од 9.7.2002.*, а у доношењу одлука чланови овог органа управљања руководе се важећим прописима, развојним потенцијалима Факултета, *Стратегијом управљања квалитетом и Планом рада Факултета.*

Орган пословођења Филозофског факултета чини декан. У руководећи тим Филозофског факултета се, поред декана, убрајају и 4 продекана које именује декан, а који организују и воде послове у конкретним областима рада: наставе, научноистраживачке делатности, финансија и међународне сарадње (<https://www.filfak.ni.ac.rs/fakultet/rukovodstvo>). Чланом 68. Статута Факултета јасно су дефинисане надлежности декана. Оне подразумевају да декан: (1) представља и заступа Факултет у земљи и иностранству и овлашћује друга лица за представљање и заступање у складу са одредбама Статута, (2) организује и непосредно руководи радом факултета, (3) стара се о остваривању образовне и научне делатности, извршавању одлука органа Факултета, примени Статута и других општих аката Факултета, (4) предлаже основе пословне политике, годишњи програм рада и план развоја, унутрашњу организацију факултета, (5) подноси годишњи извештај о раду Факултета органу управљања, (6) иницира и предлаже решења о питањима важним за обављање делатности Факултета, (7) одлучује о коришћењу конкретних наменских средстава (изузев оних за инвестиције), (8) председава Наставно-научним и Изборним већем и Колегијумом факултета, (9) учествује у раду Савета (без права гласа), (10) потписује дипломе и додатке дипломи о завршеним студијама на свим нивоима, (11) стара се о законитости рада и одговара за законитост рада Факултета, и (12) обавља друге послове утврђене законом, актом и оснивању и Статутом.

Стручне органе факултета чине већа Факултета. Представницима студената обезбеђено је учешће у раду стручних органа и њихових тела, посебно у сегменту који се тиче обезбеђења квалитета студијских програма и наставе, реформе студијских програма, анализе ефикасности студирања, утврђивања броја ЕСПБ и других питања која се директно тичу корисника услуга Факултета, односно студената. Студенти су у раду стручних тела Факултета заступљени у законским оквирима, односно 20%.

Изборно веће Факултета као стручно тело чине сви наставници Факултета (<https://www.filfak.ni.ac.rs/fakultet/izbornovece>). С тим у Вези са Департмана са историју у раду Изборног већа учествују: проф. др Славиша Недељковић, проф. др Ирена Љубомировић, проф. др Мирослав Пешић, проф. др Милош Ђорђевић, проф. др Ђорђе Ђекић, доц. др Владимир Алексић, доц. др Дејан Антић, доц. др Јасмина Шаранац Стаменковић. Ово тело утврђује предлоге за изборе у звања наставника, као и предлоге комисија за писање извештаја за избор наставника, бира у звање сараднике, као и комисије за писање извештаја за избор сарадника, предлаже кандидате из редова редовних професора за звање професор емеритус, и обавља друге послове предвиђене Законом и Статутом.

Наставно научно веће броји укупно 85 чланова у саставу: руководећи органи (5 чланова - декан, продекан за наставу, продекан за научноистраживачки рад, продекан за међународну сарадњу и продекан за финансије), председник већа докторских студија (1 члан), представници департмана за историју (5 чланова, проф. др Ирена Љубомировић, проф. др Мирослав Пешић, проф. др Милош Ђорђевић, доц. др Владимир Алексић, доц. др Јасмина Шаранац Стаменковић), Надлежности, састав и рад Наставно-научног већа дефинисани су члановима 78, 79, 80 и 81. Статута Филозофског факултета.

Стручни орган Факултета представља *Веће докторских студија* у чији састав улази по један или два представника Већа департмана који учествују у реализацији студијских програма докторских академских студија Факултета – укупно 22 члана (<https://www.filfak.ni.ac.rs/fakultet/vece-doktorskih-studija>). Испред Департмана за историју, чланови овог већа су проф. др Славиша Недељковић и проф. др Ирена Љубомировић. Питања којима се бави Веће докторских студија су: утврђивање предлога студијских програма докторских студија, утврђивање плана извођења наставе, праћење реализације студијских програма, израда плана извођења наставе, спровођење поступака за проверу и обезбеђење квалитета студијских програма докторских академских студија, разматрање Извештаја о евалуацији студијских програма докторских академских студија, проверавање компетентности наставника и ментора који учествују у реализацији студијских програма на докторским студијама, спровођење поступака за пријаву и одбрану докторских дисертација, доношење одлука о преласку студената са једног на други студијски програм докторских студија, утврђивање еквивалентности и признавање испуњених обавеза и положених испита, утврђивање стечених ЕСПБ бодова, утврђивање еквиваленције и признавање дела студијског програма специјалистичких академских студија, одлучивање о преношењу ЕСПБ и о уписивању кандидата у одређену годину докторских студија, признавање испита магистра наука и утврђивање обавеза које кандидат треба да испуни током уписа, одлучивање о години уписа кандидата у зависности од броја ЕСПБ остварених еквиваленцијом и други послови утврђени Статутом Факултета и *Правилником о докторским студијама*.

Сви наставници који су у радном односу на Факултету, распоређени на департманима, улазе у састав Већа департмана (<https://www.filfak.ni.ac.rs/nastavno-osoblje>). Већем департмана руководи управник департмана. Управник Департмана за историју је проф. др Ирена Љубомировић. Опис послова Већа департмана односи се на осмишљавање студијских програма на сва три нивоа студија, конципирање и припремање њихових предлога за Наставно-научно веће, дефинисање предлога наставног плана и програма сталног стручног образовања и усавршавања, као и

програма научних истраживања.

Веће Центра за стране језике чине наставници запослени на Факултету који реализују наставу страних језика на нематичним департаментама (<https://www.filfak.ni.ac.rs/organizacija/centar-za-strane-jezike>).

У састав *Већа Центра за научноистраживачки рад* улазе сви наставници департамента, а послови које остварује наведени центар се односе на: осмишљавање програма рада центра за научноистраживачки рад департамента у саставу Факултета.

У *Веће Центра за образовање наставника* улазе сви наставници који су у радном односу на Факултету а имају удео у реализацији програма мастер студија за образовање наставника предметне наставе, као и наставници који учествују у реализацији других програма за образовање наставника, иновацију знања, стручно образовање, стручно усавршавање и образовање током читавог живота (<https://www.filfak.ni.ac.rs/studije/master/nastavnik-predmetne-nastave>).

Веће Центра за српски као страни и нематерњи језик сачињавају наставници који су у радном односу на Факултету и учествују у реализацији програма за едукацију у области српског као страног и нематерњег језика.

Веће Центра за професионално усавршавање и пружање услуга трећим лицима сачињавају наставници у радном односу на Факултету који учествују у реализацији програма за образовање, стручно усавршавање, и континуирано целоживотно образовање. Све информације о раду Центра доступне су на интернет страници Центра за професионално усавршавање: <https://sites.google.com/site/nastavnickicentar/home>.

Студентски парламент Факултета је орган чији је циљ активно укључивање студената у рад Факултета. Преко Студентског парламента, студенти остварују своја права и штите своје интересе на Факултету. Начин избора представника Студентског парламента, његов састав и надлежности утврђени су члановима 92, 93, 94 и 95. Статута Факултета. Такође, детаљнији опис њихових активности и праваца деловања обухваћен је Стандардом 13.

Савет послодаваца је тело формирано са циљем остваривања сарадње на развоју студијских програма Факултета, а сагласно потребама тржишта рада..

Организационе јединице за стручне послове се састоје из Секретаријата факултета. У структури Секретаријата се налази пет служби: Служба за наставу и студентска питања, Служба за мастер и докторске студије, Служба за опште и правне послове, Финансијска служба и Техничка служба. Такође, организација и систематизација послова и задатака радника Секретаријата утврђени су *Правилником о систематизацији радних места на Факултету*. Услови и поступци премештања радника из једне службе у другу или на неко друго радно место унутар исте службе утврђени су *Правилником о раду и Уговорима о раду*, а у складу са *Законом*.

Правилник о стандардима и поступцима за обезбеђење квалитета Филозофског факултета у Нишу број 264/1-2 од 11.06.2008. прописује да се квалитет управљања и ненаставне подршке обезбеђује планским, систематским и организованим праћењем, супервизијом и извештавањем о раду запослених у факултетским службама, редовном евалуацијом квалитета рада органа пословођења и служби, спровођењем подстицајних и корективних мера према запосленима, као и унапређивањем нивоа компетентности, односно радних способности ненаставног особља.

Према наведеном правилнику, квалитет рада стручних служби и ненаставног

особља обезбеђује се: (1) систематским праћењем и контролом рада запослених у службама Факултета, (2) предузимањем како подстицајних тако и корективних мера према запосленима, (3) унапређењем знања, радних способности и вештина ненаставног особља. За контролу рада је задужен секретар Факултета и шеф надлежне појединачне службе. *Правилником о раду* и у *Уговорима о раду* наведени су поступци спровођења мера за унапређење рада ненаставног особља. Овим документима обухваћене су и дисциплинске мере у случају повреде радне обавезе. Резултати анкетирања студената дати су у прилогу 10.3, а примери упитника дати су на сајту Факултета. Сходно резултатима евалуације студената, може се констатовати да студенти управљање Филозофским факултетом високо вреднују и да су задовољни подршком коју добијају од одговарајућих служби ове установе.

SWOT анализе:

+++ - високо значајно, ++ - средње значајно, + - мало значајно, 0 - без значајности

Предности	Слабости
<ul style="list-style-type: none"> * Надлежности органа управљања, пословођења и стручних органа одређене су релевантним актима установе (Статутом) +++ * Статутом факултета дефинисана је организациона структура Факултета +++ * Постоји Правилник о организацији и систематизацији послова на Филозофском факултету +++ * Правилником о стандардима и поступцима за обезбеђење квалитета Филозофског факултета прописани су начини обезбеђења квалитета управљања и ненаставне подршке +++ * Висок је ниво организованости органа пословођења уз развијене стратешке потенцијале што води ка реализацији свих дефинисаних планова +++ * Развијена је сарадња и комуникација између Савета Факултета и органа управљања +++ * Квалитет управљања Факултетом се вреднује +++ * Спроводи се анкетирање квалитета рада стручних служби и ненаставног особља +++ * Шефови служби подносе периодичне извештаје о свом раду надлежним 	<ul style="list-style-type: none"> * Преоптерећеност стручних служби административним пословима, посебно у делу регулисања документације студената ++ * Могућности за усавршавање ненаставног особља нису у довољној мери искоришћене ++ * Недовољан је и број адекватних програма обуке ненаставног кадра +++ * Поједини запослени у стручним службама не улажу оптимално радно и стручно ангажовање ++ * Дисконтинуитет у спровођењу корективних и подстицајних мера смањује мотивисаност ненаставног особља за квалитетним обављањем радних обавеза ++

<p>органима (секретару, декану, комисији за унапређење квалитета) ++</p> <p>* Ненаставно особље и особље секретаријата се перманентно усавршава и образује ++</p> <p>* У службама се користе савремене технологије и софтвери који омогућавају ефикасност и ефективност у раду ++</p>	
Могућности	Опасности
<p>* Организовање едукација на Факултету намењених ненаставном особљу ради остваривања бољег контакта са студентима +++</p> <p>* Подршка ненаставном кадру Факултета за учешће у програмима доживотног учења и програмима стручног усавршавања +++</p> <p>* Циљно спровођење обавезне континуиране едукације ненаставног кадра у домену законских прописа који се тичу њихог рада +++</p>	<p>* Незаинтересованост и пасивност ненаставног особља за усавршавање и побољшање свог статуса ++</p> <p>* Ограничене материјалне могућности Факултета услед неповољне економске ситуације ++</p>

Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 10:

Квалитет ненаставне подршке у будућности могао би да се унапреди усавршавањем ненаставног кадра. Да би се избегло могуће дезангажовање или избегавање усавршавања код појединих радника из редова ненаставног особља, неопходно је да одређене едукације буду обавезне, што би развојним планом Филозофског факултета требало обухватити. Такође, како би ова усавршавања била економичнија у финансијском погледу, већину едукација добро је спровести на самом Факултету, посебно оних едукација које се тичу унапређивања контаката и професионалне комуникације са студентима. Притом би требало радити на сталном усавршавању ненаставног особља у областима којима се непосредно баве.

Показатељи и прилози за стандард 10:

[Табела 10.1.](#) Број ненаставних радника запослених са пуним или непуним радним временом у високошколској установи у оквиру одговарајућих организационих јединица

[Прилог 10.1.](#) Шематска организациона структура високошколске установе

[Прилог 10.2.](#) Анализа резултата анкете студената о процени квалитета рада органа управљања и рада стручних служби

Стандард 11: Квалитет простора и опреме

Квалитет простора и опреме се обезбеђује кроз њихов адекватан обим и структуру.

Примерено захтевима студијских програма ДАС историје и броју студената, Филозофски факултет у Нишу располаже адекватним просторним капацитетима за одржавање наставе на студијском програму докторских академских студија историје (учионице, амфитеатри, сале и кабинети, Библиотека, читаоница и др.) и одговарајућом информационом технологијом за квалитетно обављање наставне и научноистраживачке делатности. Укупна површина расположивог простора за наставу на Филозофском факултету јесте 7.240 m² ([Табела 11.1](#)). Филозофски факултет располаже сопственом зградом чија укупна бруто површина износи 4.519,91 m², а рачунајући и зграду Деканата, укупно 4.689,91 m² ([Прилог 11.1](#), Листа непокретности и Главни пројекат зграде). Такође, сем овог простора Филозофски факултет има потписан уговор о коришћењу простора са Универзитетом у Нишу и Електронским факултетом Универзитета у Нишу ([Прилог 11.2](#), Доказ о закупу) те је укупан простор којим Факултет располаже за потребе наставе и активности студената 5906 m², односно 4.466 места у слушаоницама, амфитеатрима, компјутерским и специјализованим лабораторијама, салама, читаоници и др. За реализацију наставе користе се укупно 52 учионице и слушаонице (укупно 3881 места), два амфитеатра (397 места), две сале (сала 434 и сала 433 са укупно 105 места), компјутерска лабораторија (30 места). Укупан простор који Факултет користи за административне и друге потребе са наставничким кабинетима обухвата 1.332 m², односно 281 место. Значајно је напоменути да део простора Филозофског факултета годинама уназад користи као лабораторије за хемију Природно-математички факултет. Тренутно су органи управљања Филозофским факултетом потписали уговор и почели реализацију исељавања поменутих лабораторија током 2020. године те ће се тиме значајно увећати и осавременити просторни капацитети установе, који ће бити искоришћени за проширење библиотеке и опремање нових савремених учионица. ([Прилог 11.2.а](#) Уговор у исељавању лабораторија ПМФ-а).

Филозофски факултет располаже адекватном информационом технологијом и савременим мултимедијалним средствима: интерактивне табле, лаптопови, компјутери, видео-бимови, фотокопир апарати, штампачи и скенери, савремени мобилни систем за виртуелну реалност (ВР наочаре, сензори и емитери...). Простор Факултета је покривен бежичним (WiFi) приступом интернету. У свим учионицама и кабинетима Департмана за историју постоји одговарајућа компјутерска опрема са пројекторима. У наставне и научно-образовне сврхе, студентима и наставном особљу факултета на располагању су три рачунарске учионице са укупно 70 (30+20+20) места. Поред тога, факултет у ове сврхе користи укупно 24 мултимедијалне сале за едукацију са укупно 1.500 (од 10 до 200) места. Филозофски факултет располаже и салом која поседује опрему за студије на даљину (110 места).

Захваљујући благовременим активностима запослених у Рачунарском центру, наставницима и сараданицима Филозофског факултета од почетка ванредног стања доступан је велики број апликација (Google Meet, Zoom, Google classrooms...) којима се успешно, према постојећем распореду, реализује настава на даљину (покривености близу 100%).

SWOT анализа:

+++ - високо значајно, ++ - средње значајно, + - мало значајно, 0 – без значајности

Предности	Слабости
<ul style="list-style-type: none"> * Просторни капацитети којима факултет у овом тренутку располаже усклађени су са укупним бројем студената ++ * Савремена техничка и информатичка опрема Факултета у складу је са потребама реализације студијских програма и научноистраживачких пројеката +++ * Техничко-технолошка опремљеност простора за наставу и научни рад, као и за рад ненаставних служби је одговарајућа +++ 	<ul style="list-style-type: none"> * Компјутерске учионице користе се и за наставу за коју није потребна рачунарска опрема, што смањује њихову доступност студентима да рачунаре користе за самостални рад: истраживања, пројекте, израду семинарских радова, и слично ++
Могућности	Опасности
<ul style="list-style-type: none"> * Просторне ресурсе је могуће унапредити интензивијим радом на договореном исељењу Департмана за хемију Природно-математичког факултета +++ * Укупан простор на факултету могуће је повећати изградњом новог објекта на делу парцеле чији је корисник Факултет као и надоградњом постојећег објекта +++ * Могућност спровођења учења на даљину и електронског учења ++ * Унапређивање и иновирање информатичке опреме могуће је кроз реализацију међународних научних пројеката и пружање услуга трећим лицима ++ 	<ul style="list-style-type: none"> * Будући да квалитет финансирања у значајној мери зависи од оснивача, а не од самог Факултета, може се десити да финансирање у наредном периоду не буде на адекватном нивоу, што може негативно утицати на планове о унапређењу квалитета простора и опремљености ++ * Недовољно финансијских средстава за замену информационо-комуникационе опреме која брзо застарева ++ * Зграда Факултета је стара и тешко је предвидети неопходна средства потребна за текуће и инвестиционо одржавање исте +++

Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 11:

Планирано је да у наредном временском периоду Филозофски факултет настави већ започете активности усмерене на: (1) прикупљање документације и финансијских средстава за изградњу новог објекта, надоградњу амфитеатра бр. 21 у високом приземљу зграде факултета и изградњу Амфитеатра на отвореном (2) делимичну замену или реконструкцију дотрајале кровне конструкције и кровног покривача постојеће зграде Филозофског факултета у Нишу, (3) реконструкцију постојећих санитарних чворова, замену дотрајале водоводне и канализационе инсталације у дворишту Факултета и уградњу савремене опреме за дојаву пожара, (4) замену унутрашњег осветљења које није усклађено са делом Правилника о минималним критеријумима у погледу енергетске ефикасности у поступку јавне набавке добара

који важи од 2017. године (око 700 сијаличних места), (5) пројекат прикупљања документације и финансијских средстава за реконструкцију постојеће грејне инсталације и промене начина грејања у грејање помоћу топлотне пумпе, (6) набавку лиценци од Microsoft-а за преко 300 рачунара.

Показатељи и прилози за стандард 11:

[Табела 11.1.](#) Укупна површина (у власништву високошколске установе и изнајмљени простор) са површином објеката (амфитеатри, учионице, лабораторије, организационе јединице, службе)

[Табела 11.2.](#) Листа опреме у власништву високошколске установе која се користи у наставном процесу и научноистраживачком раду

[Табела 11.3.](#) Наставно-научне и стручне базе

Стандард 13: Улога студената у самовредновању и провери квалитета

Високошколске установе обезбеђују значајну улогу студената у процесу обезбеђења квалитета, и то кроз рад студентских организација и студентских представника у телима високошколске установе, као и кроз анкетирање студената о квалитету високошколске установе.

Филозофски факултет у Нишу обезбеђује учешће представника студената у значајним телима високошколске установе и у процесима доношења одлука на Факултету или пак Универзитету, или заступању и представљању ставова студената Департмана за историју и њихових интереса кроз деловање Студентског парламента или другог репрезентативног тела. Студенти историје заступљени су у Студентском парламенту са 5 чланова, од чега је по један са сваке године основних академских студија и један са мастер академских студија. Дакле, у процесу обезбеђења и унапређења квалитета Филозофског факултета, улога студената се остварује кроз рад студентских организација, активно учешће представника студената у органима и телима Факултета, редовну евалуацију у поступку анкетирања који спроводи Центар за унапређење квалитета, исказивањем ставова и мишљења о различитим актима Факултета посебно оним који се односе на утврђивање стратегије обезбеђења квалитета.

Узевши све ово у обзир, Студентски парламент има статус органа Факултета чији је главни циљ активно укључивање студената у рад факултета, и преко ког студенти штите своја права и остварују своје интересе. Статутом Филозофског факултета дефинисани су послови које обавља Студентски парламент: у 15 тачака, што се може видети у збирном извештају институције. Такође и *Стратегијом обезбеђења квалитета* Филозофског факултета обухваћен је и Студентски парламент као један од субјеката обезбеђења и унапређења квалитета установе. Данас на Филозофском факултету у Нишу делује Савез студената Филозофског факултета у оквиру Студентског парламента Филозофског факултета. Представници студената учествују у раду: Наставно-научног већа Филозофског факултета (12 представника, 3 са историје), Савета факултета (4 представника, 2 са историје) Комисији за унапређење квалитета Факултета (2 представника, 1 са историје), Дисциплинске комисије (2 представника, 1 са историје), Комитета за професионалну етику (2 представника, 1 са историје).

Кроз учешће у седницама Наставно-научног већа и Савета факултета, представницима Студентског парламента пружене су прилике да учествују у одлучивању по свим важним питањима. Студентски представници, чланови су Центра за унапређење квалитета и истовремено чланови наведене Комисије за унапређење квалитета. Као такви распоређени су у две радне групе: радне групе за анализу успешности и ефикасности студирања и радне групе за осигурање и унапређење квалитета наставе. Унутар ових радних група студенти чланови активно учествују у остваривању конкретних задатака. У случајевима када је то потребно, посебно у години припреме материјала за акредитацију, у рад Центра за унапређење квалитета укључују се и други представници Студентског парламента. Претходних година док је анкетирање студената спровођено по принципу *папир-оловка* или пак електронским путем унутар Рачунарског центра Филозофског факултета представници Студентског парламента узели су веће учешће посебно у домену контроле регуларности спровођења анкетирања, али и у анализирању добијених резултата. Значајан удео

њиховог ангажовања видљив је и у залагању да се студентска популација на адекватан начин мотивише и информише о важности електронских евалуација, њиховим циљевима, анонимности, транспарентности и флексибилности истих. Представници студената у Центру за унапређење квалитета присуствују свим седницама и радним састанцима Већа центра, и равноправно гласају и учествују у одлучивању. Департман за историју има свог представника у Центру за унапређење квалитета (проф. др Славиша Недељковић). Факултет реализује анкетирање студената електронским путем о вредновању квалитета наставног процеса и систематски прати и анализира резултате вредновања. Што се тиче ДАС историје, програм је реакредитован 2018. године, али је упис вршен тек 2019. године, па не постоји годишњи извештај, јер актуелна академска година није још готова.

Врло је важно истаћи Департман за историју у оквиру Филозофског факултета корак по корак усвајао савремене трендове и унапређивао наставу и услове студирања на Департману за историју у складу са сугестијама студената из спроведених евалуација.

Студентима Департмана за историју пружа се могућност да узму учешћа у оцени квалитета студијских програма, елемената наставног процеса, обавезне и допунске литературе, библиотечких и информатичких ресурса, педагошког рада наставника и сарадника, али и стручних служби факултета. За Факултет је важна и доступност и транспарентност резултата, како због својих тренутних студената који су учествовали у анкетирању, тако и због будућих студената, запослених на Факултету а и шире јавности. У том погледу резултати анкете доступни су јавности.

SWOT анализа:

+++ - високо значајно, ++ - средње значајно, + - мало значајно, 0 – без значајности

Предности	Слабости
<ul style="list-style-type: none"> * Представници студената историје учествовањем у раду Наставно-научног већа, Савета факултета, Центра за унапређење квалитета, Дисциплинске комисије, Комитета за професионалну етику учествују у обезбеђивању квалитета +++ * У анкетирању студената историје представници Студентског парламента активно су укључени у рад Центра за унапређење квалитета Факултета +++ * Примењује се <i>online</i> анкетирање +++ * Постоји иницијатива Студентског парламента за већом и јачом сарадњом са Центром за унапређење квалитета +++ * Већина студената свесна је значаја развијања културе квалитета ++ * Студенти историје у оквиру 	<ul style="list-style-type: none"> * Упркос развијеној свести о значају културе квалитета ипак одређен број студената није у довољној мери мотивисан за учешће у активностима на унапређењу квалитете ++ * Недовољна заинтересованост студената за директно учешће у раду органа Факултета због вероватног страха или често присутне „политике незамерања“ ++ * <i>Online</i> анкетирање тренутно није на добровољној бази што код неких студената може изазвати незадовољство ++ * Представници студената виших нивоа студија (попут докторских академских студија) нису укључени у рад Комисије за обезбеђење квалитета ++

Студентског парламента спроводе своје интерне евалуације о раду наставника и сарадника на основу којих дају мишљење о педагошком раду наставника које је саставни део изборне процедуре наставника +++	<ul style="list-style-type: none"> * Релативно често промене представника студената ++ * Слаба видљивост и доступност информација на порталу Студентског парламента о активностима које се тичу унапређења квалитета Факултета +++
Могућности	Опасности
<ul style="list-style-type: none"> * Могућности за даље разрађивање сарадње између Студентског парламента и Центра за унапређење квалитета Факултета +++ * Укључивање студената докторских студија у рад Комисије за унапређење квалитета ++ * Мотивисање представника студената за активније укључивање у праћење и контролу квалитета установе ++ * Формирање посебног тима подршке наставника и студената који би били доступни студентима који имају примедбе на квалитет али и предлоге за унапређење квалитета ++ * Креирати систем видљивих и транспарентних информација о учешћу представника студената у унапређивању квалитета Факултета +++ 	<ul style="list-style-type: none"> * Потенцијална пасивност Студентског парламента доласком нових генерација и нових чланова ++ * Отежано учешће студената докторских студија у раду Комисије за унапређење квалитета услед недостатка времена или запослености ++ * Неповерење студената да ће укључивање у процес самовредновања донети стварне промене или да ће њихови предлози бити саслушани и уважени ++ * Недовољна иницијативност студената за унапређење квалитета ++

Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 13:

Департман за историју ће у предстојећем периоду у складу са стратегијом Филозофског факултета још активније радити на јачању свести и знања студената о систему обезбеђења квалитета, његовом функционисању и његовим кључним носиоцима. Даље активности департмана биће више усмерене ка укључивању студената ДАС историје који с обзиром на искуства могу својим предлозима итекако допринети променама и унапређивању квалитета факултета. Такође, једна од важнијих мера у оквиру унапређења квалитета студија историје јесте учинити видљивијим и доступним информације о активностима Студентског парламента које се тичу унапређења квалитета путем студентског портала, странице Студентског парламента како и друштвених мрежа.

Показатељи и прилози за стандард 13:

Прилог 13.1 Документација која потврђује учешће студената у самовредновању и провери квалитета

Стандард 14: Систематско праћење и периодична провера квалитета

Високошколска установа континуирано и систематски прикупља потребне информације о обезбеђењу квалитета и врши периодичне провере у свим областима обезбеђења квалитета.

Када је реч о провери и унапређењу квалитета наставе, институционалне оквири за систематско прикупљање информација о обезбеђивању квалитета, за континуирано праћење, периодичну проверу и унапређивање свих области квалитета, Филозофски факултет је обезбедио оснивањем Центра за унапређење квалитета као главне организационе јединице развијеног система обезбеђења квалитета. Департман за историју има свог члана (проф. др Славиша Недељковић) Центра за унапређење квалитета. Главне чиниоце обезбеђења и осавремењивања квалитета на Филозофском факултету чине: наставници, сарадници, студенти и ненаставно особље Факултета. Чиниоци обезбеђења и осавремењивања квалитета убрајају управу Факултета, Студентски парламент и стручне органе и тела.

Члан Департмана за историју у оквиру Центра за обезбеђивање квалитета Филозофског факултета (проф. др Славиша Недељковић) се, као стручњак и редовни професор стара о унапређењу и обезбеђењу квалитета наставе, науке и доступност институција кроз учешће у: (1) утврђивање плана и програма рада, (2) спровођење утврђене Стратегије обезбеђења квалитета на Факултету, (3) спровођење поступака самовредновања и оцењивања квалитета студијских програма, наставног процеса, научноистраживачког и стручног рада, (4) спровођење електронске евалуације наставног процеса и студијских програма, (5) подношење извештаја Наставно-научном већу о спроведеним поступцима самовредновања, (5) достављање информација о резултатима самовредновања, као и других података од значаја за оцену квалитета, на захтев Комисије за акредитацију и проверу квалитета, (6) обављање других послова од значаја за унапређење и развој квалитета. Континуирано праћење, обезбеђење, унапређење, развој и периодичну проверу квалитета врши Комисија за унапређење квалитета. Комисија образује следеће радне групе: (1) радну групу за анализу успешности и ефикасности студирања, (2) радну групу за осигурање квалитета наставе и (3) радну групу за праћење и унапређење квалитета научноистраживачког рада.

Радне групе у којима учествују и представници Департмана за историју релизују систематско праћење и периодичну проверу квалитета кроз активности дефинисане плановима радних група, које усваја Центар за унапређивање квалитета.

Осим ових радних група, Центар за унапређивање квалитета може по потреби образовати и друге комисије, радне групе и одборе.

Као што се може видети, Департман за историју у оквиру структуре Филозофског факултета има адекватне услове и богату инфраструктуру за редовно, систематско прикупљање и обраду података потребних за оцену квалитета у свим областима које су предмет самовредновања ДАС историје. Центар спроводи поступак самовредновања једном у три године и о резултатима овог поступка упознаје Наставно-научно веће факултета и Комисију за спровођење поступка акредитације.

У складу са *Законом о високом образовању* ("Сл. гласник РС", бр. 88/2017, 73/2018, 27/2018 - др. закон, 67/2019 и 6/2020 - др. закони), *Правилником о стандардима за самовредновање и оцењивање квалитета високошколских установа и студијских програма* и *Статутом Филозофског факултета* донет је низ аката којима се уређује правни оквир приказане инфраструктуре и темељно регулише област

приказаних процеса систематског праћења и периодичне провере квалитета.

Центар за унапређење квалитета у складу са циљевима Стратегије обезбеђивања квалитета периодично формулише и предлаже Савету Факултета акционе планове. Акционим планом утврђује се и начин спровођења корективних мера и субјекти одговорни за њихово спровођење, активности усмерене на едукацију субјеката обезбеђења и унапређења квалитета и развој свести о неопходности неговања културе квалитета.

Филозофски факултет у Нишу и у оквиру њега Департман за историју обезбеђује редовну повратну информацију од послодаваца, представника Националне службе за запошљавање, својих бивших студената историје, мреже наставника историје и других одговарајућих организација о компетенцијама дипломираних студената. Како Закон о високом образовању предвиђа да високошколска установа има Савет послодаваца као орган установе, Статутом Факултета предвиђено је и ово тело. Савет послодаваца: (1) разматра питања сарадње Универзитета и Факултета са привредним друштвима, установама јавних служби и другим приватним и јавним субјектима, (2) разматра студијске програме који се реализују на Факултету и даје мишљења, предлоге и иницијативе за могуће измене или допуне, (3) даје иницијативе за оснивање и реализацију нових студијских програма, у складу са потребама привредних субјеката или јавних служби, (4) даје мишљења и иницијативе за повећање или смањење броја студената за упис на поједине студијске програме Факултета, (5) анализира потребе тржишта рада у Републици Србији и даје предлоге за усклађивање образованих профила са потребама тржишта рада, (6) обавља и друге послове са циљем унапређивања сарадње Универзитета и Факултета са потребама тржишта рада.

Департман за историју обезбеђује податке потребне за упоређивање са страним високошколским установама у погледу квалитета кроз успостављање квалитетне међународне сарадње са многобројним високошколским установама Европског и светског образовног простора. Међународна сарадња Филозофског факултета у Нишу одвијала се у оквиру уговора о међународној сарадњи чији је потписник и које координира Универзитет у Нишу, као и на основу једног броја, углавном билатералних уговора чији је носилац Филозофски факултет. У билатералном формату, Филозофски факултет оставрује сарадњу са Државним технолошким универзитетом „Шухов“ у Белгороду и Универзитетом у Вороњежу, Руска Федерација. Такође потписан је уговор о научној и наставној сарадњи са Државним педагошким универзитетом „Козма Минин“ из Нижњег Новгорода. Податке за упоређивање са страним високошколским установама у погледу квалитета, Филозофски факултет обезбеђује и кроз процесе мобилности наставника и студената. Мрежа установа са којима су успостављени пројекти мобилности је широка: The International University of Logistics and Transport in Wroclaw; Aristotle University Research Dissemination Centre, Thessaloniki; Универзитет Ото-Фридрих у Бамбергу; Масариков универзитет у Брну, Чешка; Универзитет ЕСПЕ у Бордоу, Француска; Универзитет Артоа у Арасу, Француска; Université de Poitiers, Faculté des lettres et des langues, Poitiers, France; Технички универзитет у Кемницу, СР Немачка; Међународни универзитету за психоанализу у Берлину, Немачка; Универзитет Хумболт у Берлину, Немачка; Krasnoyarsk Astafiev State Pedagogical University, Rusija и др.

Према Одлуци о одобравању плаћеног одсуства, коју је донело Наставно-научно веће Филозофског факултета у Нишу, на седници одржаној (број Одлуке 311/1-8-3-

01), и у складу с потписаним уговором о реализацији Програма Ерасмус+, о сарадњи између Универзитета у Нишу и Универзитета Монтањ у Бордоу (Montaigne University Bordeaux), проф. др Ирена Љубомировић учествовала је у пројекту мобилности наставника на основу Уговора о наставничкој мобилности (Staff Mobility for Teaching Mobility Agreement), који су одобрили надлежни две партнерске институције. У периоду од 11. до 18. марта 2018. године боравила је на Универзитету Монтањ у Бордоу у Француској и одржала предавања на енглеском језику.

Часови су одржани у оквиру курса епиграфике студентима мастер студија студијског програма историја и археологија и обрађене су две тематске целине:

Naissus in the III and IV century - Sources (epigraphic sources) and Literature; Archaeological finds; Naissus- Roman municipium; the Road Network in the City Territory; Military organisation; Society and Economy; Roman Emperors in Naissus; Religion; Mediana - Imperial Palace and the Center of Economic life. Development of Serbian historiography (Nikola Vulic - historian, archaeologist and classical philologist- Contribution to the Study of World Historiography; Nikola Vulic and the development of antique epigraphy).

Посредством професора Francis Tassaux и Jérôme France упознала се радом Института за археологију, посетила библиотеку и имала увид у библиотечки фонд. У оквиру програма Ерасмус+ професор Francis Tassaux посетио је Филозофски факултет и у недељи департамана за историју (14-18. маја 2018.) одржао предавања студентима основних студија историје.

Департман за историју има споразум о сарадњи са Институтом за савремену историју, али и посебну сарадњу са музејима на југу Србије. Такође постоји добра сарадња са катедрама за историју на Палама и Бањој Луци

У овом домену обезбеђивања и квалитета значајно место има и активност Филозофског факултета у ширењу и интеграцији *Заједнице Филозофских и филолошких факултета Западног Балкана*.

У спровођењу утврђене стратегије за обезбеђење квалитета и достизању жељених стандарда квалитета, посебно важну улогу имају резултати анкетања студената. Анкетање студената ДАС историје се спроводи након сваког семестра и усмерено је на вредновање квалитета наставног процеса по предметима, што обухвата: (а) исказе о квалитету наставе историје, (б) исказе о квалитету наставног материјала историје, (в) исказе о објективности оцењивања на ДАС историје и (г) исказе о квалитету наставног особља – наставника и асистената на Департману за историју. Анкетање се спроведени електронским путем, уз одговарајућа упутства у вези са анкетањем. Анкета се спроведи приликом пријаве испита, а обавештење о анкетању. Право учешћа у анкети имају сви студенти ДАС историје који су по први пут уписали одређену годину студија ДАС историје. Са резултатима самовредновања Филозофски факултет упознаје наставнике и сараднике сваког департамана, студенте преко студентских организација, Комисију за акредитацију и проверу квалитета и јавност. Извештај о резултатима вредновања квалитета студијског програма ДАС историје и наставног процеса усваја Наставно- научно веће Филозофског факултета и Центар за унапређивање квалитета Универзитета у Нишу. Јавност и транспарентност резултата спроведене студентске евалуације обезбеђена је објављивањем Извештаја о самовредновању на сајту Факултета.

SWOT анализа:

+++ - високо значајно, ++ - средње значајно, + - мало значајно, 0 - без значајности

Предности	Слабости
<p>* Факултет обезбеђује континуитет у реализацији процеса обезбеђења и унапређења квалитета на ДАС историје +++</p> <p>* Постојање инфраструктуре за систематско праћење и обезбеђење квалитета кроз рад Центра за унапређење квалитета, Комисије за унапређивање квалитета и радних група +++</p> <p>* Департман за историју је усмерен ка усаглашавању са стратегијом унапређења квалитета других престижних високошколских установа у земљи и иностранству ++</p> <p>* Факултет обезбеђује јавност анализа резултата анкетирања студената ДАС историје +++</p> <p>* Континуирана реализација активности везаних за унутрашњу проверу квалитета коју реализују радне групе током читаве године +++</p> <p>* Успостављен <i>online</i> систем анкетирања студената +++</p>	<p>* Не постоји администратор Центра за обезбеђивање квалитета који би се искључиво бавио питањима квалитета (таква пракса постоји на неким факултетима) +++</p> <p>* Недовољан број чланова Центра из редова стручних служби и Студентског парламента ++</p> <p>* Неодговорно понашање поједних чланова радних група у смислу непоштовања рокова за реализацију активности и израду извештаја предвиђених планом Центра ++</p> <p>* Недовољан обим и квалитет повратних информација о компетенцијама свршених студената ++</p> <p>* Одсуство квалитетних и благовремених повратних информација послодаваца о компетенцијама свршених студената ++</p> <p>* Филозофски факултет нема основан Алумни центар +++</p>
Могућности	Опасности
<p>* Ангажовање административног радника из редова радника ангажованих уговором на одређено време +++</p> <p>* Постављање прецизних рокова за достављање извештаја о обављеним активностима свим радним групама ++</p> <p>* Израда систематичнијег акционог плана за наредни период ++</p> <p>* Ангажовање додатних чланова из редова стручних служби и из редова студената ++</p> <p>* Целисходнији приступ у изради плана рада Центра, планова рада радних група</p>	<p>* Преоптерећеност појединих наставника радом у Центру ++</p> <p>* Оптерећеност чланова центра многобројним наставним, научноистраживачким и ваннаставним пословима може да угрози благовремену реализацију планираних активности у области обезбеђивања квалитета које захтевају континуитет у раду ++</p> <p>* Функционисање Центра може да угрози непостојање административног радника који би се бавио искључиво пословима у области обезбеђивања</p>

као и друге потребне документације за адекватно функционисање Центра за унапређење квалитета ++ * Наставити са унапређењем система за анкетирање применом аутоматизације прикупљања података ++ * Обезбедити пуну административну и техничку подршку у раду Центра ++ * Основати Алумни центар Факултета +++	квалитета +++ * Недовољна мотивсаност поједних субјеката да учествују у анкетама ++
---	--

Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 14:

Филозофски факултет би у будућности могао да се посвети још интензивнијем раду на унапређењу одређених аспеката систематског праћења и периодичне контроле квалитета наставе на ДАС историје. Ту се пре свега мисли на: (1) ангажовање једног администратора који би се искључиво бавио питањима квалитета, (2) повећање броја чланова Центра из редова стручних служби и Студентског парламента (3) предузимање адекватних мера на нивоу радних група (4) осмишљавање планова, израду извештаја и друге документације (5) континуирано иновирање и унапређивање квалитета анкетних листова, (6) унапређивање система за анкетирање даљом аутоматизацијом прикупљања и обраде података, (7) стварање услова за добијање квалитетних повратних информација о компетенцијама свршених студената ДАС историје, (8) стварање услова за добијање квалитетних повратних информација од стране послодаваца о компетенцијама свршених студената ДАС историје, (9) обезбеђивање пуне административне и техничке подршке у раду Центра, (10) проширивање видова сарадње са иностраним универзитетима, (11) оснивање Алумни клуба Филозофског факултета.

Конкретно Департман за историју планира да се у наредном периоду више укључи у процес унапређења квалитета како би побољшао услове студирања за будуће, али и актуелне студенте, пратећи савремене токове и искуства са других департмана Филозофског факултета у Нишу.

Показатељи и прилози за стандард 14:

[Прилог 14.1](#) Информације презентоване на сајту високошколске установе о активностима које обезбеђују систематско праћење и периодичну проверу квалитета у циљу одржавања и унапређење квалитета рада високошколске установе.

Стандард 15. Квалитет докторских студија

Квалитет докторских академских студија историје се обезбеђује кроз унапређење научноистраживачког рада, односно уметничкоистраживачког рада, осавремењавање садржаја студијских програма докторских студија и редовно праћење и проверу њихових циљева, постизање научних, односно уметничких способности студената докторских студија и овладавање специфичним академским и практичним вештинама потребним за будући развој њихове каријере као доктора историје.

Опис:

Имајући у виду друштвене потребе, Филозофски факултет Универзитета у Нишу се сходно својим кадровским, просторним, техничким, библиотечким, информатичким и другим ресурсима определио да своју образовну делатност, поред основних и мастер академских студија историје, прошири и на докторске академске студије историје.

Како је Филозофски факултет временом јачао и развијао се, указала се потреба за отварањем докторских студија историје, те је тако одлукама релевантних тела за акредитацију и проверу квалитета Министарства просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије од тада до данас акредитован 2012. године и реакредитован 2018. године студијски програм докторских академских студија историје. (Прилог_Табела 15.1):

- Прецизније, за научну област историјских, археолошких и класичних наука (докторске академске студије историје) – први пут акредитоване одлуком бр. 612-00-2862/2010-04, од 13.07.2012. за упис 3 студента сваке друге године, док су ДАС историје реакредитоване одлуком бр. 612-00027/5/2018-3 од 28.09.2018. за упис 3 студента сваке друге године, од којих се један школује на терет буџета Републике Србије, а два студента се финансирају самостално; Укупан број студената трећег степена студија (ДАС) који је уписан у све три године студија (први пут, други пут...) табеларно је представљен.

Докторске академске студије Студијски програм	Број студената на докторским студијама школске 2019/2020. године		
	Буџет	Самофинансирајући	Укупно
ДАС Историје	3	5	8

Програм докторских академских студија историје усклађен је са релевантним одредбама Закона о високом образовању, Статута Универзитета у Нишу и Статута Филозофског факултета у Нишу. Структура и основни елементи овог студијског програма креирани су сходо Стандардима за акредитацију студијских програма докторских академских студија и утврђени су Правилником о докторским академским студијама од 19. 06. 2019. (број 209/1-3-01) који је усклађен са новоусвојеним Стандардима за акредитацију студијских програма докторских студија предвиђених Правилником о стандардима и поступку за акредитацију високошколских установа и студијских програма као и Правилником о обезбеђењу, контроли и унапређењу квалитета.

Филозофски факултет и Департман за историју са својим ДАС историје у

оквиру њега је средиште научноистраживачког рада који се организује у циљу развоја науке и стваралаштва, унапређивања академског раста и развоја, поспешивања академске заједнице, јачања делатности високог образовања, односно унапређивања квалитета наставе и учења, обликовања и усавршавања научног подмлатка, увођења студената у научноистраживачки рад, али и стварања материјално-техничких услова и ресурса за адекватан рад и даљи развој ове установе. Ангажман у овом домену на Департману за историју одвија се кроз појединачни рад наставника и сарадника, те кроз осмишљавање и реализацију научноистраживачких пројеката. Сви наставници и сарадници Департмана за историју ангажовани су на интерном пројекту департмана за историју, један број њих ангажован је на пројектима Огранка САНУ у Нишу, а одређени број истраживача са Департмана за историју учествује и на међународним пројектима. Такође, резултате истраживања презентују на научним скуповима националног и интернационалног карактера (Прилог_Збирни преглед НИ резултата). Између осталог, и на самој установи организује се значајан број научних скупова, националног или међународног нивоа. Генереално гледано, у претходних 5 година наставници и сарадници Филозофског факултета у Нишу остварили су запажене научне резултате. Филозофски факултет до краја 2019. године био носилац два пројекта која је финансирало МПНТР Републике Србије (*Традиција, модернизација и национални идентитет у Србији и на Балкану у процесу европских интергратија* - бр. 179074, и *Индикатори и модели усклађивања породичних и пословних - улога* бр. 179002), у оквиру овог прво своје учешће су узели и наставници Департмана за историју и што је још важније учешће и пројекту су узели истраживачи приправници са Департмана за историју МА Алекса Поповић и МА Милан Виденовић, који су управо и студенти прве године наведеног студијског програма ДАС историје. Сем овога око 70 наставника и сарадника, међу којима скоро сви са департмана за историју Филозофског факултета ангажовано у својству истраживача на двадесетак истраживачких пројеката које финансира поменуто Министарство, те и да су сви наставници и сарадници Департмана за историју ангажовани на интерном пројекту Департмана за историју (Прилог_Извештај о квалитету НИ рада 2015-2019).

Научноистраживачка делатност обавља се и кроз израду и одбрану докторских дисертација (Прилог_Одбрањене дисертације у 2019. и одбрањени мастер радови 2019). У периоду од 2015. до краја 2019. године на департману за историју одбрањено је укупно 3 докторске дисертације (Прилог_Списак одбрањених докторских дисертација у 2019.) а у истом периоду укупно 6 кандидата добило је одобрење за израду докторске дисертације према наведеном закону (Прилог_Списак одобрених тема докторске дисертације у 2019).

Посебно значајна пажња Филозофског факултета у обезбеђењу квалитета научноистраживачког рада усмерена је ка партиципацији наставника, сарадника и младих истраживача у програмима мобилности као значајном сегменту у процесу њиховог усавршавања. У претходном петогодишњем периоду реализован је већи број програма мобилности, а неки су још увек у току. Ова установа има развијену сарадњу са значајним бројем високошколских установа и научноистраживачких институција из различитих области у међународном простору. Бројни су и међународни истраживачки пројекти у којима учествују запослени на Филозофском факултету у Нишу. Са Департмана за историју у претходних 5 година од наставног особља у мобилности су учествовали проф. др Ирена Љубомировић и доц. др Владимир

Алексић.

Када је реч о домаћем простору, Филозофски факултет остварује и проширује сарадњу са великим бројем основних и средњих школа, установама културе које запошљавају велики део профила које Филозофски факултет образује. Департман за историју има потписан протокол о сарадњи са Институтом за савремену историју. Посебну сарадњу остварује са Музејом у Лесковцу, Музејом у Прокупљу, Музејом у Нишу и Архивом у Нишу (Прилог_Научне и стручне базе).

Не мање битна је тренутно актуелна мрежа филозофских и филолошких факултета из земаља Западног Балкана. Идејни творац и иницијатор формирања овакве мреже јесте Филозофски факултет у Нишу, те је на овај начин остварена и интензивирана сарадња са факултетима потписницима овог споразума (Прилог_Мрежа ФФ факултета западног балкана).

Стандардима за акредитацију студијских програма докторских студија, које је донео *Национални савет за високо образовање* утврђени су стандарди квалитета студијских програма, њихова припрема и усвајање, доступност информација о студијским програмима, као и квалитативни и квантитативни показатељи на основу којих се процењује квалитет студијских програма. Поред тога, *Правилником о докторским студијама Филозофског факултета у Нишу* уређена је организација докторских академских студија, упис студената, начин и услови студирања, спровођење испита и самосталног истраживачког рада, и друга питања од значаја за реализацију овог степена студија. Студијским програмима докторских академских студија који се реализују на Филозофском факултету јасно су утврђени: (1) циљеви студијског програма, (2) исходи процеса учења, (3) научни назив, (4) језик на коме се изводи студијски програм, (5) услови уписа, (6) листа обавезних и изборних предмета, са оквирним садржајем, описом циља и очекиваних исхода, препорученом литературом за сваки предмет, (7) начин извођења студија и потребно време за извођење појединих облика студија, (8) предуслови за упис појединих предмета или поједине групе предмета, (9) начин избора предмета из других студијских програма, (10) облици активне наставе са предвиђеним бројем часова недељно, и бодовна вредност сваког предмета исказана бројем ЕСПБ, (11) начин провере знања и оцењивање резултата, (12) услови и начин израде, као и бодовна вредност докторске дисертације, исказана у ЕСПБ, (13) услови за упис лица који имају статус студента докторских академских студија исте или друге високошколске установе, и услови за упис лица којима је престао статус студента докторских студија. Пратећи ове акте и у њима садржане услове и критеријуме Департман за историју је креирао свој програм ДАС историје.

По питању акредитације студијских програма докторских академских студија Филозофски факултет прати јасно дефинисану процедуру: (1) Веће департмана даје Наставно-научном већу факултета предлог студијског програма; (2) Веће докторских студија разматра програм; (3) Наставно-научно веће факултета усваја предлог студијског програма; (4) Сенат Универзитета доноси коначну одлуку о његовом усвајању; (5) Факултет припрема комплетну документацију прописану Стандардима за акредитацију студијских програма и упућује је релевантним телима на акредитацију, односно процену испуњености прописаних стандарда. Пратећи ову процедуру Департман за историју реализовао је акредитацију студијског програма ДАС историје.

Департман за историју се придржава јасно прописаних стандарда за

реализацију наставе на докторским академским студијама. У том смислу, наставници који реализују наставу на ДАС историје морају испуњавати услове прописане *Правилником о стандардима за акредитацију студијских програма у пољу друштвено-хуманистичких наука Националног савета за високо образовање Републике Србије*. Са Департмана за историју је 8 наставника активно укључено у извођење наставе на докторским студијама и свих 8 испуњавају услове да буду ментори: проф. др Славиша Недељковић, проф. др Мирослав Пешић, проф. др Милош Ђорђевић, проф. др Ирена Љубомировић, проф. др Ђорђе Ђекић, доц. др Јасмина Шаранац, доц. др Дејан Антић, доц. др Владимир Алексић (Прилог Табела 15.4. Листа ментора са радовима).

На Филозофском факултету у Нишу формирано је Веће докторских студија којим руководи председник Већа докторских студија. Одлуком бр. 389/1-12-01 од 05.12.2018. именовани су чланови овог Већа из редова наставника. Испред Депртмана за историју чланови Већа су проф. др Славиша Недељковић и проф. др Ирена Љубомировић (Прилог_Одлука о именовању чланова већа ДАС, Прилог 2_Одлука о замени чланова, Прилог 3_Именовање нових чланова већа ДАС)(<https://www.filfak.ni.ac.rs/fakultet/vece-doktorskih-studija>).

Анализа студијских програма докторских академских студија историје показује да они задовољавају све неопходне стандарде и њима својствене захтеве у погледу квалитета ДАС. Дакле, студијски програм ДАС историје на Филозофском факултету у Нишу задовољава следеће критеријуме:

(1) укупно носи 180 ЕСПБ бодова, уз претходно остварени обим студија од минимум 240 на ОАС и 60 ЕСПБ на МАС (минимум 300ЕСПБ);

(2) обухвата све елементе утврђене Законом;

(3) научно је заснован;

(4) курикулум студијског програма ДАС историје има јасно дефинисану сврху и улогу у образовном систему (развој науке, критичког мишљења и образовање кадрова оспособљених да самостално воде оригинална и научно релевантна истраживања, као и да критички процењују истраживања других);

(5) сврха студијског програма ДАС историје јасно је и експлицитно дата, а усклађена је са основним задацима и циљевима Факултета;

(6) циљеви студијског програма ДАС историје су прецизирани и усклађени са савременим правцима развоја историјске науке

(7) завршетком студијског програма ДАС историје студент је стекао опште и предметно специфичне компетенције неопходе за ефикасно и ефективно обављање стручне и научне делатности;

(8) у курикулуму студијског програма ДАС историје заступљени су обавезни и изборни предмети као и њихов опис и докторска дисертација као завршни део студијског програма докторских студија, а која представља самостално научно део докторанда.

(9) Студијски програм ДАС историје компатибилан је и компарабилан са студијским програмима одговарајућих установа из међународног образовног простора;

(10) Филозофски факултет у Нишу врши упис студената на ДАС историје у складу са друштвеним потребама и потребама развоја науке, образовања, културе и у складу са сопственим ресурсима (услови уписа утврђени су *Законом о високом образовању, Статутом Универзитета у Нишу, Статутом Факултета и Правилником о докторским академским студијама Филозофског факултета*).

(11) спецификацијом наставних предмета у оквиру студијских програма ДАС историје утврђује се да се оцењивање студената врши непрекидним праћењем рада студената на основу поена стечених испуњавањем предиспитних обавеза и полагањем испита;

(12) услови и поступци неопходни за завршетак докторских студија историје и добијање дипломе одређеног нивоа образовања јасно су дефинисани (одредбама студијског програма и *Правилником о докторским студијама*) и усклађени са циљевима, садржајима и обимом акредитовања студијског програма и доступни на интернет страници Филозофског факултета: <https://upis.filfak.ni.ac.rs/doktorske-akademske-studije/info>

(13) докторска дисертација самостални је научно истраживачки рад студента који се оцењује на основу њеног доприноса науци. Правилником број 8/16-01-005/18-014 од 4.06.2018. уређени су поступци припреме и прецизирани услови за одбрану докторске дисертације на Универзитету у Нишу (Прилог__Правилник о поступку припреме и условима одбране др дисертације).

Упоредивост у усклађеност програма ДАС историје са програмима са међународних простора илустрована је табеларно (Прилог_Листа страних високошколских установа и упоредивих програма ДАС).

Када говоримо о квалитету студијског програма ДАС историје, Чланом 52. *Правилника о докторским академским студијама* предвиђено је да се студијски програми трећег степена на Филозофском факултету у Нишу континуирано прате ради обезбеђивања и контроле квалитета кроз студентске евалуације докторских академских студија, екстерну експертску евалуацију и самоевалуацију наставника који реализују програм. Важан чинилац представљају студенти чији удео у осигурању и процењивању квалитета на докторским академским студијама је осигуран тиме што су представници студената чланови Комисије за унапређење квалитета и осталих тела у систему осигурања квалитета. Студенти докторских студија историје дају свој суд о квалитету студијских. Велики број студената из популације докторанада корисници су стипендија Министарства просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије, и као такви ангажовани у пројектима који се изводе на Филозофском факултету и задужени за извођење наставе у одређеном фонду часова у својству демонстратора или истраживача приправника. На историји су ангажована два истраживача приправника МА Алекса Поповић и МА Милан Виденовић, студенти прве године ДАС историје. Такав вид ангажовања доприноси развоју вишег нивоа компетентности у научном и истраживачком раду студената ДАС историје, оспособљености за наставни рад, као и могућности да резултате својих истраживања саопштавају стручној јавности на научним конференцијама, објављују радове у научним часописима са рецензијом и прате савремене трендове науке и истраживања.

Све информације о акредитованим студијама историје трећег степена на Филозофском факултету у Нишу могу се пронаћи на следећем линку:

✓ Докторске студије Историје:

<https://www.filfak.ni.ac.rs/studije/doktorske/istorija>

Наставници Департмана за историју који реализују наставу на докторским академским студијама историје, упознати су са: условима које сваки студент докторских студија историје унутар програма треба да испуни, фазама од којих је сачињен поступак пријаве теме докторске дисертације као и пратећим процедурама

кроз које треба да прођу и ментор и кандидат, условима које докторска дисертација треба да испуни, поступком припреме и условима за одбрану докторске дисертације, али и формалним и правним условима за одбрану дисертације, и њеног оцењивања. Сви ти захтеви прописани су релевантним документима Факултета и Универзитета. Ови релевантни акти доступни су наставницима, студентима и широј јавности на сајту Факултета (<https://www.filfak.ni.ac.rs/preuzimanje/send/4-pravilnici/71-pravilnik-das>, и <https://www.filfak.ni.ac.rs/preuzimanje/send/4-pravilnici/610-pravilnik-doktorska-disertacija>), односно Универзитета у Нишу (<https://www.ni.ac.rs/univerzitet/otvorena-nauka/repozitorijum-doktorskih-disertacija>).

SWOT анализа:

+++ - високо значајно, ++ - средње значајно, + - мало значајно, 0 – без значајности

Предности	Слабости
<ul style="list-style-type: none"> * Квалитет ДАС историје почива на испуњавању захтева дефинисаних стандардима +++ * Мере за обезбеђење квалитета, као и процедуре и поступци праћења и оцено квалитета студијског програма докторских академских студија историје јасно су дефинисане и редовно се спроводе захваљујући Већу докторских студија и Комисији за унапређење квалитета +++ * Наставни кадар Департмана за историју поседује висок ниво компетентности (научне и стручне) за извођење наставе на докторским академским студијама историје +++ * Сви наставници историје ангажовани у сталном радном односу испуњавају услове за менторе на докторским студијама историје +++ * Департман за историју прати токове савремене науке и истраживања и свој програм ДАС усаглашава са програмима других високошколских установа међународног нивоа +++ * Студијски програм докторских академских студија историје усклађен је са друштвеним потребама, потребама институције и тржишта рада +++ * Преко Еразмус+ и Темпус пројеката се одржава добра повезаност са 	<ul style="list-style-type: none"> * Већина докторанада своје докторске студије не заврши у превиђеном року (овај период се често удвостручи) +++ * Високе школарине докторских студија и индиректни трошкови +++ * Мала проходност младих истраживача односно студената докторских студија историје на међународне пројекте +++ * Досадашњи пројектни циклус научних пројеката се продужавао па је укључивање докторанада историје у пројекте МНПТР у одређеном тренутку било значајно отежано ++ * Одређени број квалитетних студената након мастер студија развијају своје преференције ка научном и истраживачком раду и надограђују компетенције у иностранству +++

међународним установама што пружа шансе студентима за квалитетне студијске боравке и стицање вредног искуства +	
Могућности	Опасности
<ul style="list-style-type: none"> * Јачање и проширивање мреже филозофских и филолошких факултета западног Балкана и могуће креирање заједничких програма докторских академских студија чији би носилац био Филозофски факултет Универзитета у Нишу +++ * Повезивање са интернационалним високошколским установама које спроводе сличне или сродне докторске академске студије у циљу размене искуства у побољшању квалитета програма ++ * Увођење могућности за коменторство у докторским дисертацијама +++ * Осмишљавање и припремање промотовних материјала и активности за популаризацију науке (посебно код младих) ++ * Иницирање сарадње са регионалним центрима за науку ++ * Потенцијално учешће докторанада у међународним пројектима и њихово финансирање из европских извора ++ 	<ul style="list-style-type: none"> * Опадање квалитета докторских студија због негативних појава попут плагијаризма који се не кажњава адекватним мерама те стога обесмишљава академску и професионалну честитост и одговорност +++ * Необјективност и неискреност студената у оцењивању квалитета студијског програма услед страха од потенцијалног трпљења последица или несигурности у анонимност анкете ++

Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 15:

Департман за историју ће убудуће још активније радити на јачању свести и знања студената о систему обезбеђења квалитета, његовом функционисању и његовим кључним носиоцима. Један од наредних кључних корака које би Департман за историју и Филозофски факултет требало да предузму као приоритетан, јесте креирање програма подршке даљем усавршавању и подстицању научноистраживачког рада докторанада, кроз укључивање у пројекте и подстицање за бављење науком и наставом. Неопходно је и даље интензивно трагати за партнерским институцијама, попут историјских института, како би се докторандима историје створили бољи услови и веће шансе за студијске боравке, стицање драгоценог искуства и имплементирање стеченог искуства у сопствени рад. Такође, будуће активности Департмана за историју треба да буду фокусиране на подизање свести полазника докторских студија историје о квалитету докторских студија, о значају академске честитости и поштења, професионалне етике, моралног кодекса и

добре научне праксе будућих доктора историјских наука.

Показатељи и прилози за стандард 15:

Табела 15.1. [Списак свих акредитованих студијских програма докторских студија,](#)

Табела 15.2. [Списак организационих јединица, које се баве уједначавањем квалитета свих докторских студија на високошколској установи \(Савет докторских студија, докторска школа... \)](#)

Табела 15.3. [Списак чланова организационих јединица за квалитет докторских студија високошколске установе](#)

Прилог 15.1 Правилник докторских студија

Прилог 15.2 Извод из Статута који регулише докторске студије

Прилог 15.3 Правилник о раду докторске школе

Прилог 15.4 Правилник о избору ментора

Прилог 15.5 Поступак израде и одбране докторске дисертације односно докторског уметничког пројекта